

Bouwen op de brokken van de Muur

'Een maatschappelijk experiment om tegengestelde belangengroepen met elkaar in gesprek te krijgen.' Zo omschrijft prof.dr. Helga Fassbinder het Stadtforum Berlin. Daar vergaderen architecten, planologen, vakbondsmensen, ondernemers, schrijvers, kunstenaars en wetenschappers in dagenlange sessies over de stedenbouwkundige planning van het grote Berlijn. Fassbinder, hoogleraar stadsvernieuwing aan de TUE, bereidt de zittingen voor en werkt de geopperde ideeën uit. Ondertussen staan multinationals te trappelen om imposante kantoren te bouwen op de kale vlakten waar nu de brokstukken van de Muur staan. Cursor keek rond in Berlijn. Zie pagina 12 en 13.

Foto: A3 Kauwenberg.

15

JAARGANG 34

CURSOR 29.11.91

Geldstromen

8/9

Het houdt hem al sinds zijn studententijd bezig. De communicatiekloof tussen produktiemensen en de financiële afdeling in een bedrijf, die snel handelen vaak belemmert. Met een geldstroombenadering gaat prof.dr. Jacques Theeuwes (Bdk) de babylonische spraakverwarring tussen technici en administrateurs te lijf.

Peter Lankhorst

11

'Ritzen vaart een zigzagkoers waar je als kamerlid gek van wordt.' En: 'Een studiegenoot van mij haalde precies binnen de tijd zijn doctoraal. Hij heeft nooit een baan op zijn niveau gevonden en boent nu vloeren in een bejaardentehuis.' Een gesprek met Peter Lankhorst, de onderwijspecialist van Groen Links in de Kamer.

Bodybuilding

15

'Het is meer dan bodyshaping of fitness, het is een leefwijze.' Dus gezond eten, op tijd naar bed en twee jaar lang vijfduizend basisoefeningen doen voor alle spiergroepen. Woensdag verdedigt Harrie de Jonge alias mister Licht stad zich tegen de vooroordelen over de cultuur rond bodybuilding. Inclusief een demonstratie.

TU-opleiding vijf jaar	3
Computerkraak in Pentagon	4
Leeftijd 67 en promoveren	5
Weigeryups	7
Lustrum corps	20

De emancipatie-werkgroep heeft een nieuw bestuur. Voorzitter is nu **Adrienne Zuiderweg**, emancipatiemedewerkster Wilma Groenendaal is ambtelijk secretaris van de werkgroep. De overige leden van het bestuur zijn Karin Overdijk, Pauline van de Broeke en Annet Alting.

Het stichtingsbestuur van de Katholieke Universiteit (KUB) heeft een bestuurslid minder. De Eindhovense burgemeester prof.dr. **Jos van Kemenade** legt op 1 januari zijn functie neer. Van Kemenade vindt een dergelijke stichting naast het college van

bestuur overbodig. Het stichtingsbestuur zou enkel een functie hebben als bewaker van de katholieke identiteit. *'Aan de bewaking van die specifieke taak kan ik echter geen bijdrage leveren, omdat ik, zoals u bekend is, die identiteit voor een instelling van hoger onderwijs in deze tijd niet meer zie'*, aldus Van Kemenade in een bedankbrief aan het stichtingsbestuur. Hij bekleedde de functie sinds april '89.

Dinsdag 3 december verdedigt ir. **Richard van de Sanden** uit Tilburg in de grote zaal van het auditorium vanaf vier uur zijn proefschrift 'The Expanding Plasma Jet: Experiments and Model'. Het gaat over de fundamentele aspecten van een argonplasma dat expandeert vanuit een cascadeboog. Dit type plasma wordt zowel voor fundamenteel als voor technologisch onderzoek gebruikt. Promotoren zijn de TUE-hoogleraren prof.dr.ir. Daan Schram en prof.dr.ir. Piet Schram. De 27-jarige Van de Sanden studeerde technische

natuurkunde aan de TUE, waar hij in 1987 zijn ingenieursdiploma behaalde. Daarna werkte hij tot medio vorig jaar als assistent-in-opleiding bij de vakgroep Deeltjesfysica van de faculteit Technische Natuurkunde aan dit proefschrift. Sinds 1 juni 1990 is hij universitair docent bij genoemde vakgroep.

'Orientation, Stress and Density Distributions in Injection-Moulded Amorphous Polymers Determined by Optical Techniques' is de titel van het proefschrift dat dipl.ing. **Reinhold Wimberger-Friedl** uit Eindhoven dinsdag 10 december verdedigt. Hij doet dat in de grote zaal van het auditorium vanaf vier uur. Promotoren zijn prof.dr. H. Janeschitz-Kriegl (Kepler Universiteit Linz) en prof.dr.ir. Han Meijer (TUE). Het proefschrift gaat over het kwantificeren van de complete toestand van een gespuits giet polymeer door middel van het meten van moleculaire oriëntatie-, restspannings- en dichtheidsverdelingen. Daarbij is gebruik gemaakt van optische technieken. Het onderzoek is uitgevoerd in de groep polymeren en organische chemie van het Philips Natuurkundig Laboratorium.

De universiteitsraad heeft prof.dr. **Paul van der Laan** (54) benoemd tot

voorzitter van de vertrouwenscommissie van de UR. Van der Laan, gewoon hoogleraar bij de faculteit Wiskunde en Informatica, volgt daarmee prof.dr. Stan Ackermans op, die op 18 november terugtrad. Prof. van der Laan behaalde in 1960 het doctoraal-diploma Wis- en Natuurkunde aan de Rijksuniversiteit Leiden en promoveerde in 1970 aan de TUE. Hij vervulde diverse functies bij het Mathematisch Centrum Amsterdam en Philips. Vanaf 1972 was Van der Laan hoogleraar Statistiek aan de Landbouwniversiteit van Wageningen, en tussen 1983 en 1987 tevens plaatsvervangend rector magnificus. Sedert 1990 is hij hoogleraar Wiskunde aan de TUE, en vanaf 1991 voorzitter van de vakgroep Besliskunde & Stochastiek. De benoeming tot voorzitter van de vertrouwenscommissie geldt voor de zittingsperiode van de universiteitsraad, dus tot 1 juli 1993. De vertrouwenscommissie is een adviescollege aan de universiteitsraad (met leden uit die raad) inzake belangrijke benoeringen op de TUE.

Studium Generale Aktueel

maandag 2 december, 12.45 uur, grote zaal auditorium

De buckyball

Het koolstof-60- of C_{60} -molecuul is opgebouwd uit zestig koolstofatomen die zijn gerangschikt op de hoeken van twintig zesvlakken en twaalf vijfvlakken. Het ding heeft de meest wonderlijke eigenschappen: het is elastisch en supergeleidend. In Nederland concentreert het onderzoek op dit gebied zich in Groningen en in Nijmegen. In Nijmegen is men er in geslaagd grote zuivere kristallen te maken, iets dat het onderzoek naar de buckyball sterk vereenvoudigt. Dr. **Gerard Meijer** van de afdeling Molecuul- en Laserfysica van de KUN, een van de ontdekkers van die techniek en in vakkringen bekend als dé expert van de buckyball, komt vertellen hoe men het atoom ontdekt heeft, wat het ding kan en waar het voor gebruikt kan worden.

STUDIUM

GENERALE

BBRA-leed

Jezelf een strop om de nek doen. Daar is men bang voor op de TUE. Althans zo was te lezen in Cursor nr. 13. Theo vindt dat vreemd. Waarom zou je dat zelf doen, als anderen de hele dag staan te trappelen om je op te knopen? Misschien een wat verwrongen beeld, maar zeker wel herkenbaar. Voor de fragmentair lezer van het blad wat meer duidelijkheid. Het gaat om het artikel over de BBRA-enquête, die twee leden van het ambtenarenoverleg hebben gehouden. Dit Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren heeft nu al bijna vijf jaar voor heel wat ellende gezorgd. Het BBRA-leed woekert al die jaren nog steeds voort. Ongehoord grote aantallen klaagzangen ruisen nog steeds rond. En dat terwijl het hoogste gezag kenbaar heeft gemaakt, tevreden te zijn over de operatie. Niet vreemd dan ook dat bij de bonden met enige scepsis over het BBRA werd gereageerd. Zij hadden immers te maken met de signalen van de werkvloer. En die gaven wel een heel ander beeld. In de notulen van de dienstcommissie van W enkele maanden geleden

bijvoorbeeld is te lezen dat er dertig personen in beroep gegaan zijn. Met als aanvulling dat de directeur beheer nog niet heeft gereageerd. Voor twee leden van het Overlegorgaan Personeelszaken, het OPTUE, reden om middels een enquête wat meer informatie boven tafel te krijgen. Harde feiten en reacties van de direkt betrokkenen waar je iets mee kunt doen. Repareren of bijsturen, zoals dat heet. De uitslag nu van die enquête heeft echter voor nog heel wat meer leed gezorgd. Nu aan beide kanten. Zowel het college van bestuur als het OPTUE voelen zich er ongelukkig mee. Een enquête van de koude grond. Zonder enige wetenschappelijke onderbouwing. En dus niet verantwoord. De opstellers van de enquête werden in het OPTUE ter zake deskundig de grond in geboord. En voor een deel is dat ook wel verdiend. Dat werd ook door de bonden onderkend. Hoewel de bonden daar eigenlijk niet zo zwaar aan tilden. De enquête was immers bedoeld om het overleg over het BBRA '84 handen en voeten te geven. Het college van bestuur zou nu maar

eens simpelweg moeten uitzoeken waar de fouten bij de uitvoering van het BBRA gemaakt zijn, was de conclusie van het OPTUE. Dat speelde de bal met flitsende snelheid terug door te melden dat het college al twee maal een ronde langs de beheerseenheden had gemaakt. Het resultaat van die rondgang was dat bij twee eenheden herstel mogelijkheden gedaan konden worden. Niet genoeg, vonden de bonden. Dat moet bij alle beheerseenheden doorgevoerd worden. En zoals dat dan gaat; er wordt geschorst. Nog eens geschorst en dan nog een keer. Er komt een compromis, of wat consensus. De oma van Theo zou zeggen: 'Dan kan de pap aan weerszijden afkoelen'. In gezamenlijkheid gaan het college en de bonden nu op zoek naar fouten in de gevolgde procedure. En zo hoort het ook.

Theo

Drie TU's pleiten opnieuw bij minister voor opleiding van vijf jaar

De universiteitsraad is accoord met de reactie van de drie TU's op het advies 'Inzake Technische Universiteiten', dat afgelopen zomer aan de minister van Onderwijs werd aangeboden. De auteurs van dat advies (onder andere de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid, AWT) stellen nogal verregaande veranderingen voor wat betreft het eerste fase onderwijs en de bestuursstructuur op technische universiteiten. 'Het is verheugend dat de adviezen op indringende wijze de aandacht vragen voor de knelpunten inzake de Technische Universiteiten', luidt de eerste zin van de 'drie TU-reactie', een Eindhoven concept overigens. Maar dan houdt het marchanderen op. Hoofdpunt van de brief: minister, voor de zoveelste keer, een universitaire ingenieursopleiding kan niet korter dan in vijf jaar!

Gaby Zeyen

Het door de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid opgestelde rapport signaleert een reeks van problemen: de opleiding deugt niet, de positie ten opzichte van het hoger technisch onderwijs en de 'algemene' universiteiten is vervaagd, een strategie van de drie instellingen ontbreekt, en de interactie met de 'afnemers' van technisch-wetenschappelijke kennis is onvoldoende. Geen wonder, reageren de drie TU's nu. Een vierjarige ingenieursopleiding kan eenvoudig niet. 'Dat is te kort om integratie van verworven kennis te bereiken en biedt te weinig ruimte voor diepgang', aldus de reactie. Maar ook in Europees verband wordt Nederland uitgelachen, zeggen de drie TU's. 'In een toenemend aantal gevallen ervaren afgestudeerden in het buitenland problemen met toelating tot promotie, inschaling en beroeps erkenning.' Delft, Eindhoven en Twente pleiten dan ook ondubbelzinnig voor een terugkeer naar een vijfjarige opleiding. En ingeval de overheid daar niet aan wil, voor een 'nagenoeg volledige doorstroming van eerstefase TU-afgestudeerden naar de tweede fase'. De drie TU's kondigen verder aan voorstander te zijn van de instelling van één adviesraad die de respectie-

velijke CvB's moet adviseren over de strategische koers voor de technische wetenschappen. Dat wijkt dus af van het AWT-rapport, dat eveneens zo'n adviesraad bepleit, maar dan per universiteit. In de universiteitsraad ging de discussie afgelopen maandag vooral over het gewicht en de status van zo'n gezamenlijke adviesraad, waarvan de leden door de drie CvB's zouden moeten worden aangezocht en benoemd. Drs. Han Havekes (buitenuniversitair lid) pleitte

ervoor de adviesraad buitengewoon serieus te nemen, met als ondertoon: ook al gaat dat wellicht ten koste van de autonomie van de drie CvB's. 'De status moet zodanig hoog zijn dat die op zich al een uitnodiging vormt om erin te gaan zitten', zei Havekes. Hij vond CvB-voorzitter drs. Henk ter Heege aan zijn zijde. 'Natuurlijk nemen we die raad serieus, want anders hangt er nog iets ergers boven ons hoofd. Dan verzint de minister zelf een adviesraad voor de drie TU's'.

Tweede Kamer

Op 17 december houdt de Tweede Kamer een hoorzitting over een notitie van de minister omtrent de positie van de TU-studies. Vrijwel alle fracties (behalve de VVD) hebben de afgelopen tijd over de problemen met de TU-cursusduur vragen gesteld aan de minister. Maar zowel de kosten als het gevaar van een 'hek-van-de-dam-effect' belemmeren tot nu toe een politieke oplossing. De kans is daarom groot dat de Kamer straks besluit om eerst nog maar te wachten op een onlangs begonnen internationale programmavergelijking van TU-studies.

Herbenoeming drs. Henk ter Heege ?

De vertrouwenscommissie van de universiteitsraad buigt zich binnenkort over de opvolging van het buitenuniversitair lid ing. Bas Diemer, die per 1 januari zijn lidmaatschap beëindigt. Buitenuniversitaire leden worden niet gekozen, maar benoemd. Diemer zit in de raad namens het bedrijfsleven (Volvo). Ook een eventuele herbenoeming van drs. Henk ter Heege als voorzitter van het college van bestuur (CvB) staat eraan te komen. Ter Heege (62) ambieert zoals bekend een nieuwe

ambtsperiode, die gewoonlijk vier jaar omvat. Bij herbenoeming zou hij de pensioengerechtigde leeftijd overschreiden. De benoeming is een zaak van de Kroon, op voordracht van de minister van Onderwijs, die op zijn beurt het CvB en de universiteitsraad hoort. Voor de raad is het de vertrouwenscommissie die het nodige voorwerk verricht. Het ligt in de bedoeling beide onderwerpen te behandelen in de vergadering van de universiteitsraad op 16 december, die dan een 'besloten' deel krijgt.

Geen extra half jaar stufie voor Informatietechniek

Het zogenaamde convenant, waarin het bedrijfsleven, het ministerie van Onderwijs en de drie TU's onderling een serie afspraken hebben gemaakt, waaronder - en daar gaat het hier om - een half jaar extra studiefinanciering voor de meeste technische studierichtingen, blijft voor beroering zorgen. Behalve de 'algemene' universiteiten heeft ook de TUE kritiek. Uiteraard niet op het convenant zelf, wel op het feit dat de Eindhovense studierichting Informatietechniek niet op de lijst prijkt. De universiteitsraad vermoedt een vormfout, maar kreeg dat in de afgelopen vergadering niet boven tafel, laat staan een correctie daarvan.

Gaby Zeyen

Ere wie ere toekomt. Ir. Fons Geurts (Groep 2000 en van Elektrotechniek) vroeg afgelopen maandag of Informatietechniek, aanvankelijk een vrije studierichting op E maar inmiddels met een eigen propaedeuse, eigenlijk niet ook onder de criteria van het convenant zou moeten vallen. Volgens hem wel, volgens rector magnificus Jack van Lint niet. Maar het was de rondvraag, en dus was Van Lint formeel klaar met zijn antwoord. Want in de rondvraag passen volgens het reglement van orde geen amande-

menten, laat staan dat er een stevige discussie kan ontstaan. Van Lint zei dat bij het opstellen van het convenant louter gekeken is naar studierichtingen, zodat de situatie kon ontstaan dat Werktuigkundige Medische Technologie (WMT) op de faculteit Werktuigbouwkunde wel, maar Informatietechniek (IT) op de faculteit Elektrotechniek niet onder het convenant valt. WTM is een afstudeervariant van W, IT een vrije studierichting met een eigen propaedeuse. Het CvB, zei Van Lint, heeft nog wel

overleg gevoerd met het ministerie en de Raad van Centrale Ondernemingsorganisaties (RCO), maar met name bij de RCO bleek geen enkele behoefte om IT alsnog op te nemen in het convenant. Van Lints antwoord zou het ondergronds woekerende vermoeden moeten uitsluiten dat IT gewoon vergeten is, maar dat deed het niet. Zeker niet na de toevoeging dat het convenant een instrument zou zijn om knelpunten op de arbeidsmarkt te lijf te gaan. Dat Bouwkunde en Technische Bedrijfskunde daarom niet zijn opgenomen in het convenant valt in dat kader te begrijpen. Van Informatietechniek niet, is de teneur. Geurts vroeg het CvB ook of de TUE bereid is om desnoods op eigen houtje via een apart fonds of de auditorenpot IT-studenten alsnog van een half jaar extra studiefinanciering te voorzien. Van Lint antwoordde buitengewoon bits: 'Geen haar op ons hoofd die daaraan denkt'. De universiteitsraad overweegt nu aanvullende schriftelijke vragen.

TUE gaf gegevens hacker vorig jaar zelf door aan Amerikanen

Indrukwekkende organisaties die de gemiddelde Nederlander alleen maar kent van misdaad- en spionagefilms wijzen een beschuldigende vinger naar de TUE. Amerikaanse bronnen melden dat een voormalige medewerker met ruzie vertrokken is, maar eerst via de universiteit ingebroken heeft in de computersystemen van het Pentagon, het ministerie van defensie in Washington. Volgens ir. Wim Senden, directeur van het rekencentrum, heeft de als schuldige aangeduide hacker nooit bij hem gewerkt. Wel had hij als student aan de Open Universiteit toegang tot het systeem van de TUE. Verder is een groot deel van de informatie die nu uit de Verenigde Staten komt, al ruim een jaar geleden vanuit de TUE doorgegeven. Niets nieuws dus volgens Senden.

Arjan Struik

Onlangs meldden de dagbladen dat er in de Verenigde Staten een arrestatiebevel loopt tegen een Nederlander die ingebroken zou hebben in de computersystemen van het Pentagon. De Amerikanen beschuldigen de inbreker ervan de informatie - het zou gaan om gegevens die van belang waren in de Golfoorlog - verkocht te hebben aan de hoogste bidder. In hacker-kringen doet het verhaal de ronde dat het om puur hobbyisme

gaat. Het Eindhovens Dagblad publiceerde zelfs een interview met 'een vierentwintigjarige Geldropenaar die alleen met zijn hackersnaam in de krant wil'. Zelf ontkent de hacker, *Itch* is zijn codenaam, dat hij doorgedrongen is in het systeem van de Amerikaanse defensie. Drs. Carel Braam, systeembeheerder in het rekencentrum van de TUE, heeft in de kranten niets gelezen dat hij nog niet wist. Het rekencentrum heeft al een jaar gele-

den doorgegeven aan het CERT dat er 'vreemde dingen gebeurd waren op het systeem van de TUE.' Wie dat heeft gedaan en hoe dat is gebeurd is nauwelijks te achterhalen. 'Een hacker kan via de zwakste schakel in een netwerk komen en van daaruit via de TUE in Amerika terecht komen.' Het CERT is een instelling die computerinbreken inventariseert via het zogeheten Internet-en deelnemende instanties daarvan op de hoogte houdt. Dit netwerk, oorspronkelijk opgezet voor wetenschappers, wordt ook gebruikt door het ministerie van Defensie in Washington. Dus het Pentagon kreeg een jaar geleden vanzelf de gegevens uit Eindhoven op het bureau. Daar is niets sensationeels aan. Verder is het uiterst onwaarschijnlijk dat een mogelijke inbreker tegen echte geheimen aan loopt, zegt Braams. Alleen de bestanden die aan Internet gekoppeld zijn, kan een hacker bereiken. De meest gevoelige gegevens zijn volledig afgesloten van de buitenwereld.

Nieuwe vragenronde naar problemen bij invoering BBRA '84

In de vergadering van het OPTUE van 21 november is de enquête van de bonden over de invoering van BBRA '84 besproken. De BBRA '84 deelt het ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) in naar aard en niveau van het werk. De bonden hebben de nodige twijfels bij de nog niet afgeronde operatie. Maar het college van bestuur (CvB) nam in de vergadering afstand van de publikatie van de resultaten van de enquête in Cursor 13. Besloten is dat er een nieuwe vragenronde volgt.

Van de redactie

Van de negenhonderd ondervraagde OBP-ers (ondersteunend en beheerspersoneel), had éénderde gereageerd op de enquête van de bonden. Volgens het college was dat onderzoek niet op een wetenschappelijk verantwoorde manier samengesteld en uitgevoerd. De bonden erkenden dit. Volgens hen is het college aan de beurt om uit te zoeken waar fouten zijn gemaakt bij de invoering. Het college antwoordde dat het al twee maal een ronde langs de beheers-

eenheden heeft gemaakt en dat de uitkomsten hiervan bekend zijn; alleen bij Natuurkunde en Scheikunde bleek de voorgeschreven procedure niet gevolgd. Het college is bereid om voor deze beheerseenheden herstel-mogelijkheden te openen. Maar de bonden vinden dat ook in de rest van de instelling problemen gesignaleerd zijn en stelden in het OPTUE nogmaals dat dit onderzocht moet worden. Na een viertal schorsingen en evenzovele tussenvoorstellen, is er

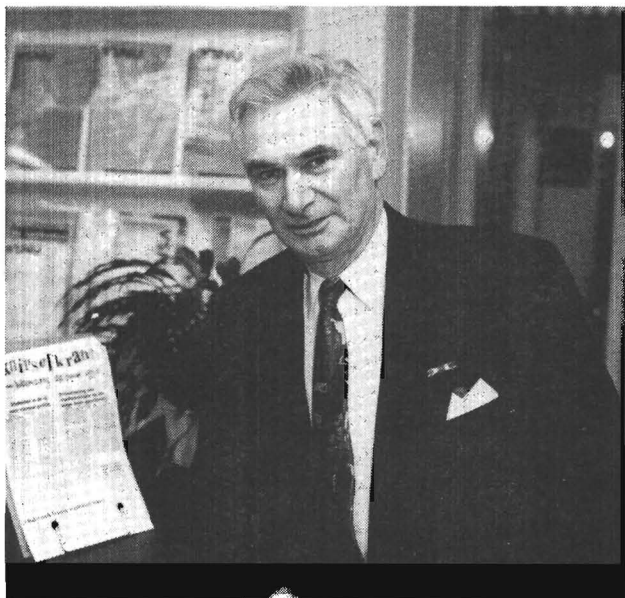
afgesproken dat een nieuwe vragenronde plaats zal vinden om de problemen boven water te krijgen. De vraagstelling waarmee de bonden de betrokkenen opnieuw gaan benaderen, zal toegespitst zijn op vermeende fouten in de gevolgde procedure bij de invoering van BBRA '84. Gelet zal worden op 'gelijke behandeling in procedurele zin'. Eventuele fouten kunnen dan nog worden hersteld. De bonden moeten het college betrekken in het opstellen van de nieuwe vragen. De gevolgde procedures bij de faculteiten Natuurkunde en Scheikunde zullen door het college afzonderlijk worden onderzocht. Ook de Bouw-Technische Dienst en Werktuigbouwkunde, waar de procedure nog loopt, blijven buiten schot in de komende vragenronde. Tenslotte waren college en bonden het erover eens dat het nieuw te volgen traject zo kort en doeltreffend mogelijk moet zijn.

Universiteiten wijzen overleg studievoortgang af

'Uw brief van 14 november, die ons op 18 november bereikte, waarin u ons vraagt voor 20 november te melden of wij bereid zijn tot tripartite overleg over de vormgeving van voortgangscntrole, heeft ons bevreemd.' Zo begint een koel briefje dat ir. Wil van Lieshout, voorzitter van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) vorige week stuurde aan minister Ritzen. Hij wijst de bewindsman vriendelijk terecht: het heeft nu geen zin om met studenten en universiteiten te praten over alternatieven voor de tempobeurs. Eerst moet Ritzen de brokstukken van vorige plannen maar eens bijeen vegen. De hardnekkige manier waarop de bewindsman aan deze zaak verwachte besparingen koppelt, zint de voorzitter niet. Waar moet die winst dan vandaan komen? Bij de universiteiten kan het niet zijn, want daarmee bestaan afspraken; die maken studievertraging al financieel

onaantrekkelijk. Gaat het om nieuwe besparingen op studiefinanciering, dan vraagt Van Lieshout zich af wat Ritzen verwacht van overleg. Als de minister maatregelen wil nemen, loopt de route daarvoor langs de Kamer, is de boodschap. En als de bewindsman dan echt mogelijkheden zoekt om de propedeuse efficiënter te maken, kan hij nog eens een brief van de VSNU uit juni lezen. Daarin staat het simpele voorstel om in het eerste jaar alle 'no show'-studenten (die niet of nauwelijks studeren) vroegtijdig uit de studiebeurs te zetten. 'Wij hebben op deze suggestie van uw kant nooit een reactie ontvangen', merkt de voorzitter flijntjes op. Van Lieshout wil dat Ritzen eerst eens goed uitlegt wat hij nu eigenlijk bedoelt. Maar tussen de regels is de boodschap, dat de bewindsman zijn huiswerk beter moet doen. Ook de studentenorganisaties LSVb en ISO hebben laten weten een gesprek met Ritzen niet zinvol te vinden als op voorhand van een bezuiniging wordt uitgegaan.

Ir. Wil van Lieshout: koel briefje...
Foto: Bram de Hollander.

Meester promoveert als 67-jarige bij z'n vroegere gezelschap

Philips-chef ing. Jef Moerkens stelt ontwikkeling lampcircuits te boek

'Als ik alles van tevoren geweten had, dan weet ik nog niet of ik het gedaan had'. Woorden van dr.ing. Jef Moerkens, een man die 43 octrooien op z'n naam heeft staan. Afgelopen maandag 25 november promoveerde hij op de TUE als 67-jarige op een proefschrift over de ontwikkeling van elektr(on)ische lampcircuits in de periode 1944-1984. Een lijvig naslagwerk van ruim vijfhonderd pagina's met veel illustraties is het resultaat. Bijzonder bij deze promotie is niet alleen de leeftijd van de promovendus, maar ook het feit dat het hier gaat om iemand met HTS-opleiding.

Hendrik Venema

De promovendus was zelf nauw betrokken bij de ontwikkeling van lampcircuits bij Philips. Hij trad in 1944 in dienst van de Eindhovense multinational en nam na veertig dienstjaren in 1984 als hoofdingenieur afscheid. Daarna kwam hij nog regelmatig 'bij de NV'. Als voormalig chef van zeventig mensen is hij daar nog steeds een geziene gast. Een van de mensen die hij destijds heeft aangenomen is ir. Jaap Rozenboom, nu hoogleraar op de TUE. Rozenboom moedigde Moerkens aan om zijn activiteiten in de lichtgroep en de ontwikkeling eens op te schrijven. De promovendus: 'Ik dacht toen: dat is een goed idee.' In 1989 kreeg Moerkens toestemming om het als promotiewerk te doen. Rozenboom zelf werd eerste promotor. Tweede promotor werd prof.ir. Koos Schot van de vakgroep Elektromechanica en Vermogens-elektronica op de TUE, maar inmiddels overgestapt naar de TU Delft.

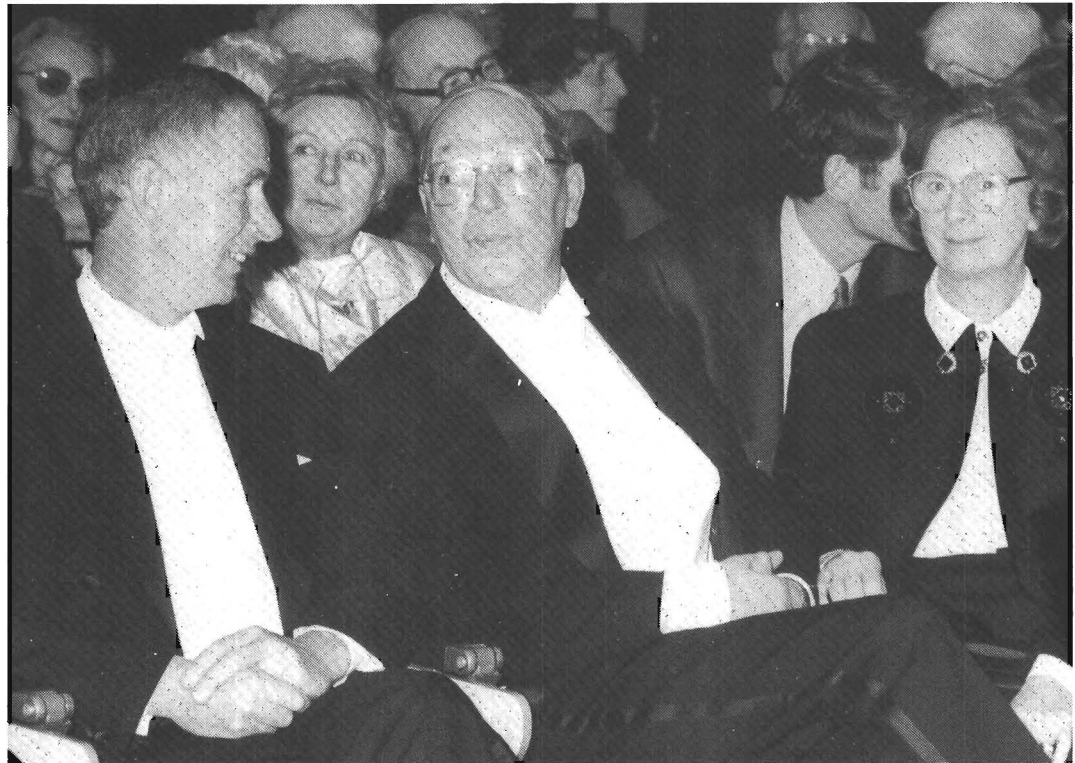
TL-buis

Moerkens klaarde de klus in twee en een half jaar. 'Ik deed m'n ogen dicht en begon te schrijven. Ik vond het hardstikke fijn.' Typen deed hij niet, dat werd uitbesteed. Wel heeft hij zelf de meeste figuren getekend. Niet dat alles vanzelf goed ging. 'Schot is een nauwkeurig man. Hij stelt vragen en is kritisch. Leg dat nou eens beter uit, zei die dan. Hier en daar heb ik daarom wat veranderd.' In het goed gedocumenteerde proefschrift beschrijft Moerkens de ontwikkeling van lampcircuits vanaf de oorlog tot het jaar van zijn pensionering. 'Eind van de

jaren dertig ontdekte men het fluorescentiepoeder voor de TL-buis. Voor die tijd was er nog neon. In de oorlog werden de eerste lampen met startmethodes ontwikkeld', schetst Moerkens. De productie kwam echter pas na de oorlog echt op gang. De promovendus beschrijft ook de opkomst van de lagedruk en hogedruk lampen met kwik. De lagedruk natriumlamp

(met het gele licht) kwam als eerste gasontladinglamp in 1939 op de markt. Pas in 1965 werd de hogedruk natriumlamp in productie genomen. Deze heeft een goede kleurweergave, maar is moeilijker te maken en vraagt een speciale elektronische schakeling. 'Rozenboom was een van de eersten die aan de elektronica werkte. Dat was omstreeks 1965', weet Moerkens zich te herinneren. De ontwikkeling ging verder, want ook voor TL biedt een elektronische schakeling voordelen. Philips kon soms moeilijk aan het goede personeel komen, wat leidde tot de aanstelling van Rozenboom als hoogleraar aan de TUE voor het vakgebied van minivermogens-elektronica. Dat hielp. Moerkens: 'De ontwikkeling van elektronica is veelomvattend', zegt de promovendus. Meer licht per watt, de energiezuinige lamp, daar gaat het nu om.

Promovendus ing. Jef Moerkens: 'De ontwikkeling van de elektronica is van groot belang voor doelmatige verlichting.'

Wervingsdagen bieden gelegenheid tot contact met bedrijven

Alle derde- en ouderejaars studenten kunnen van maandag 2 tot en met vrijdag 6 december meedoen aan de Wervingsdagen. Geïnteresseerden kunnen dan contacten leggen met een of meer van de 29 bedrijven, die dit jaar hun medewerking toegezegd hebben. Hollandse Signaal en Shell, die in het verleden te maken hadden met protesten en om die reden wel eens afhaakten, zijn ook present. Tijden veranderen: de wapenwedloop wordt sterk afgeremd en Zuid-Afrika is van de zwarte lijst afgevoerd.

Ilona Bastiaanse

De Wervingsdagen bestaan uit twee onderdelen. In de eerste week van december houden de bedrijven dagelijks vanaf 13.30 uur in het auditorium presentaties die ieder ongeveer drie kwartier duren. Daarnaast zijn informatiestands ingericht. Op deze manier kan iedereen zich vrijblijvend informeren over de mogelijkheden binnen de bedrijven. Voor vierdejaars en ouder is een speciale sollicitatie-

cyclus opgezet. Van 13 tot en met 17 januari wordt voor hen dagelijks van 12.30 tot 13.20 uur een lezing gehouden over telkens een ander aspect van het solliciteren. Enkele weken later, van 17 tot en met 21 februari krijgen ze de gelegenheid tot oriënterende gesprekken van ongeveer een half uur met personeelsfunctionarissen. Studenten kunnen zich hiervoor tot 22 januari inschrijven via een

formulier dat ze opgestuurd hebben gekregen. Ze dienen hun curriculum vitae bij te voegen en een lijst met bedrijven met wie ze in contact willen komen. Martijn van Drunen van studievereniging Industria van Bedrijfskunde verzekert dat alleen een bedrijf, waarin de student interesse toont, die persoonlijke gegevens krijgt. Enkele jaren geleden woedde de discussie over het gevaar dat men de gegevens zou opslaan en dat sommige studenten daarmee voorgoed gebrandmerkt zouden worden. Voor meer informatie kunnen studenten zich richten tot een van de organiserende studieverenigingen: Cheops (Bouwkunde), Gewis (Wiskunde/ Informatica), Industria (Bedrijfskunde), J.D. van der Waals (Natuurkunde), Protogoras (Medische Technologie), Simon Stevin (Werktuigbouwkunde) en Thor (Elektrotechniek).

Internationale kwaliteitsbewaking kan leiden tot Europese ranglijst

Het is minister Ritzen niet gelukt om vergaande voorstellen te doen aan de Europese Commissie. Enkele landen hadden nog wat koudwater-vrees om zijn plannen voor internationale kwaliteitsbewaking te steunen. Dit bleek tijdens de halfjaarlijkse vergadering van de Europese onderwijsraad afgelopen maandag, 25 november. Wel gaat de Commissie onderzoeken wat er gedaan kan worden om de mobiliteit van de studenten te vergroten. De EG zou één studiepuntenstelsel moeten hebben en het studiejaar moet van Denemarken tot Italië gelijk beginnen.

Margriet van Lith

De Onderwijsraad werd geleid door minister Ritzen. Voor Nederland was de internationale kwaliteitsbewaking een belangrijk punt en Ritzen had liever een verdergaand voorstel gedaan dan deze oriënterende studie. Tijdens de voorbereiding was echter al snel duidelijk, dat zo'n voorstel het niet zou halen. Verschillende landen zijn op dit punt nog erg voorzichtig, bijvoorbeeld omdat ze bang zijn dat een internationale kwaliteitsbewaking leidt tot een soort Europese ranglijst van universiteiten. Bovendien zijn er

nogal wat landen binnen Europa waar nog geen echt systeem van kwaliteitsbewaking bestaat. Nederland heeft wel afspraken gemaakt met haar opvolger Portugal, dat dit thema tijdens het volgende half jaar niet vergeten wordt. Ritzen heeft er ook op aangedrongen de mobiliteit van studenten zoveel mogelijk te bevorderen en heeft steun gekregen voor het verzoek om het studiepuntenstelsel ECTS vervroegd te evalueren. Dit systeem is gebaseerd op ad hoc-afspraken tussen instellingen die

samen gaan werken. In de praktijk komt het vaker neer op wederzijds vertrouwen dan op concrete meetbare waarden. De deelnemende landen stemden ook in met het Nederlandse voorstel een databank op te richten voor studenten. Daarin moet gaandeweg zoveel mogelijk informatie komen over studeren aan de driehonderd Europese universiteiten en hogescholen. Vooral studenten die niet via bestaande uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus hun weg willen vinden, *free movers*, moeten daarmee geholpen worden. Die groep groeit namelijk sterk; bovendien zullen stimuleringsprogramma's als Erasmus niet altijd blijven bestaan en dan moeten studenten verder op eigen houtje naar het buitenland. Tenslotte vraagt de raad om meer geld uit te trekken voor onderwijsonderzoek. Nu gaat slechts 0,4 procent van de EGBegroting naar de post 'onderwijs' en dat geld gaat vooral op aan programma's als Erasmus, Comett en Lingua.

Aio's in het algemeen tevreden

Meer dan de helft van de assistenten- en onderzoekers-in-opleiding (Aio's/Oio's) aan de Nederlandse universiteiten zegt zeer tevreden te zijn over het Aioschap. Twintig procent is ronduit ontevreden. Dat blijkt uit een onderzoek in opdracht van het ministerie van Onderwijs. Niet het salaris, maar de mate waarin de vakgroep hen voor vol aanziet, is de belangrijkste reden voor onvrede. In de gamma- en alfa-richtingen is dat 37 procent, in de exacte hoek 25 procent. De mening van promotores en begeleiders verschilt aanmerkelijk per wetenschapsgebied. De alfa's zijn tamelijk tevreden. Bij de invoering van het stelsel in 1986 stond 45 procent van de begeleiders daar positief tegenover, nu is dat 58 procent. Bij de bèta-wetenschappen vindt nog slechts 30% het Aio-stelsel een goede zaak, tegenover 46% in 1986. De onderzoekers constateren dat er van het onderwijsaanbod aan de Aio's weinig terecht is gekomen. De Aio's volgen alleen cursussen die in de onderzoekskraam van pas komen. Dat levert een behoorlijke stijging van het aantal wetenschappelijke publikaties op. Dit werpt bij de onderzoekers de vraag op waar de salarisreductie van Aio's eigenlijk nog op gebaseerd is.

Bijna 5 miljoen voor micro-elektronica

Het ministerie van Economische Zaken stelt 4,8 miljoen gulden verdeeld over twee jaar beschikbaar voor het programma Chip-in. Daarin zijn een aantal activiteiten gebundeld voor opleiding en scholing op het gebied van micro-elektronica. Slechts vijf procent van de middelgrote en kleine bedrijven in machinebouw, elektrotechniek, transportmiddelen, instrumenten en optische industrie stopt micro-elektronica in zijn produkt en heeft eigen research & development. Van de overige heeft maar vier procent plannen om in de nabije toekomst aan micro-elektronica te beginnen. Prof.ir. Mario Stevens, decaan van Elektrotechniek, gaf maandag de aftrap voor het programma Chip In. Daar verzuchtte hij: 'We kunnen maar beter in de handel gaan, want met de micro-elektronica is het bijna afgelopen in ons land.' De

bedrijven hebben ook geen idee waar ze hun kennis moeten halen. Innovatiecentra, centra voor micro-elektronica, HBO of universiteit, overal schort er wat aan. Onderzoek wees uit dat als de bedrijven al een vraag aan de universiteit stellen, ze veel te lang op een antwoord moeten wachten. 'En het blijkt dat de HBO te weinig aansluiting heeft bij het bedrijfsleven. Daarbij is de scheiding tussen de vakgebieden nog te sterk: werktuigbouwers weten niets van elektrotechniek en omgekeerd. En voor toepassing van micro-elektronica zijn beide nodig,' aldus Stevens, die ook voorzitter is van de coördinatiecommissie 'Opleiding en scholing micro-elektronica' van EZ. Begin december gaan opleiders, overheidsdienaars en ondernemers in conclaaf om kennis en toepassing bijeen te brengen.

Nederlandse student duurste van Europa

Nederland geeft binnen Europa het meeste geld uit aan hoger onderwijs. De uitgaven zijn de afgelopen jaren wel zichtbaar gedaald. Na Nederland besteedt Denemarken het meest aan de opleiding van haar studenten. Luxemburg besteedt *relatief* het minst, als percentage van de totale uitgaven, en Spanje is *absoluut* het zuinigst.

Margriet van Lith (HOP)

Dat blijkt uit een onderzoek van het Twentse Centrum voor de Studies van Hoger Onderwijs Beleid (CSHOB) over de jaren 1975 tot 1988. De onderzoekers hebben gekeken naar het bedrag dat een land besteedt aan hoger onderwijs als percentage van het bruto nationaal produkt, van de totale overheidsuitgaven en van het totale onderwijsbudget. Alleen in die laatste categorie scoort Nederland 'gemiddeld', maar in de andere twee het hoogst. De kosten van wetenschappelijk onderzoek zijn niet meegeteld. Vooral de universitaire studenten zijn in Nederland erg duur. Omgerekend kost zo'n student ruim

4.500 ECU (ruim 10.000 gulden) per jaar, terwijl een Engelse 4016 ECU kost, een Belgische 3.786, een Duitse 3.325 en een Franse 2.845. HBO-studenten kosten in landen als Denemarken, Frankrijk en Luxemburg weer beduidend meer dan in Nederland. De onderzoekers tellen zowel de algemene kosten mee als die per instelling. Algemene kosten maakt het ministerie bij zijn hoger onderwijs-beleid een specifieke bij alles wat een universiteit of hogeschool krijgt voor het onderwijs. Ook uitgaven van particuliere organisaties zijn meegeteld. Ook is een vergelijking gemaakt inclusief studiefinanciering en dan staat Neder-

land onbetwist bovenaan. Zo'n vergelijking is echter een beetje hachelijk, want in veel landen wordt studiefinanciering in de (moeilijk meetbare) vorm van belastingaftrek gegeven. Duidelijk blijkt wel, dat de uitgaven voor hoger onderwijs in Nederland de afgelopen jaren gedaald zijn. Datzelfde geldt voor de andere 'big spenders' zoals Denemarken en Duitsland, terwijl de zuinigste landen als Spanje, Portugal, Italië en Griekenland wat guller zijn geworden. De Europese landen groeien kortom naar elkaar toe. Naar de 'produktiviteit' van de uitgaven hebben de onderzoekers niet gekeken. Zo geeft Duitsland per jaar minder aan een student uit dan Nederland, maar Duitse studenten doen gemiddeld bijna acht jaar over hun studie. Engeland aan de andere kant zou er in die vergelijking zeer positief uitkomen. De uitgaven per student zijn er (iets) lager dan in Nederland, maar Engelse studenten studeren wel een stuk sneller af.

Alleen voor een popconcert verlaat de Eindhovenenaar zijn stad

'Het potentiële publiek ligt niet tussen Den Bosch en Brussel, maar eerder tussen Bergeyk en Schijndel. Eindhoven is geen Amsterdam, Utrecht of Den Haag, eerder een dorp met pretenties.' Paul l'Herminez van Plaza Futura is bang dat Eindhoven te hoog grijpt met haar cultuurbeleid. Als aftrap voor de nota Kunst en Cultuur hield de gemeente een onderzoek om uit te vinden of de Eindhovenenaar de culturele instellingen in zijn stad kent en er gebruik van maakt.

Gerard Verhoogt

De manifestatie Stad Beeld, het Eindhoven Festival met het enorme beeld van de Japanner Takamasa Kuniyasu, een concert van de Einstürzende Neubauten in het Muziekcentrum in Aanbouw, het Muziekcentrum zelf natuurlijk, de tentoonstelling Wit over Zwart, de komst van Plaza Futura met eigen produktes. Zelfs de doorgewinterde cynicus moet even slikken bij deze bloemlezing uit culturele activiteiten in Eindhoven. Maar kennen de bewoners van deze monotone witte-boorden-stad deze instellingen, en gaan ze erheen? Die bekendheid valt niet tegen: de schouwburg en het Van Abbe museum scoren 98 procent. Meer dan driekwart kent de beeldentuin, het POC, de jazzdagen, de bieë en het prehistorisch dorp. Wat het aanbod betreft, gaat 'elders is alles beter' niet op. De Eindhovenenaar zoekt zijn vertier in eigen stad. De percentages liggen bijna op 100 voor bibliotheek en bioscoop en boven de zestig voor wat betreft toneel, cabaret, opera, klassieke en populaire muziek en

revue. Popconcerten vormen een grote uitzondering. Meer dan de helft gaat daarvoor naar de grote steden of het buitenland. Dat blijkt uit het rapport *Eindhovens cultuuraanbod verkend*, geschreven door de afdeling onderzoek en statistiek van de gemeente.

Bolwerk

Uit het onderzoek komen geen schreeuwende gemissen naar voren. Toch is er meer aan de hand. Het aanbod krijgt geen waarderingsscijfer en cultuur is meer dan een bezoekje aan de schouwburg of bioscoop, maar daarover rept het rapport niet. Een cultuurbolwerk is Eindhoven nog steeds niet, of het wordt in ieder geval niet als zodanig ervaren. De gemeente wil nog steeds graag dat Eindhoven een stad wordt met uitstraling, al is het maar door het Muziekcentrum. Maar rond dat project rommelt het al maanden. Zondag 15 december organiseert jongerencentrum de Effenaar een discussiemiddag over cultuur(beleid) in Eindhoven.

Het Muziekcentrum, paradepaardje of peperdure mega-flop? Meer duidelijkheid tijdens de discussie op zondag 15 december in de Effenaar. Foto: Bodo Koch.

Defensie worstelt met weigeryups en juristen collectieven

'Het probleem is dat jongens niet het ministerie van Defensie bellen om te vragen hoe ze de militaire dienstplicht kunnen ontlopen. Maar wij vertellen ze precies hetzelfde als die commerciële bureaus.' Aldus Defensie, dat een einde gaat maken aan de praktijken van juristen collectieven. Dat zijn advocaten uit Den Haag en Leiden die voor grof geld radeloze twintigers uit de kazerne houden.

Bram van Ginneken

Op een dag valt die brief op de mat. De kazerne lonkt en menig student slaat de schrik om het hart. Hoog tijd voor een bezoekje aan een juristen collectief. Voor drieduizend piek loodsen deze handige jongens hun klanten door de mazen van de wet. Hoe werkt de truc? De onwillige dienstplichtige doet een beroep op de Wet Gewetensbezwaren Militaire Dienst. Hij probeert dus dienstweigeraar te worden, maar de bedoeling is dat die poging mislukt. Geholpen door het collectief, raakt de soldaat-in-spe verstrikt in de ambtelijke molen. Met als enig doel: tijdrekenen tot het allemaal niet meer hoeft. Een collectief heeft overigens nog meer pijlen op zijn boog. Procederen bij de Raad van State is ook zo'n tijdrovende bezigheid die prima van pas kan komen. Mr. J.P. van Rossum van het Haags juristen collectief verklaarde een maand geleden in het Leidse universiteitsblad Mare: *'Je roept gewoon iets idioots, bijvoorbeeld dat je onmisbaar bent omdat je je katten moet verzorgen. Dat is natuurlijk belachelijk maar je krijgt wel een negatieve beschik-*

king waarover je kan gaan procederen in het kader van de Tijdelijke Wet Kroongeschillen. 'Wie nu de gehele procedure voor dienstweigeren heeft doorlopen en is afgewezen, kan even vrolijk een nieuwe brief sturen met de mededeling dat zijn bezwaren tegen de militaire dienst inmiddels zijn verdiept, en begint dan weer van voren af aan. Hier wil de minister van Defensie een eind aan maken. Nog dit jaar stuurt hij voorstellen naar de Kamer en defensie-voorlichter Monique van Rijen verwacht dat het volgend jaar rond komt. *'Van Rossum kan wel oprotten,*' verklaart ze strijdlustig.

Totaalweigeraars

Ondertussen blijft het aantal dienstweigeraars stijgen, het ligt nu op vierduizend per jaar, zo'n duizend meer als vroeger gebruikelijk was. Als mogelijke oorzaken worden genoemd, het einde van de Koude Oorlog, de afschuw van de Golfcrisis, maar ook de 'nieuwe generatie jongeren' die roept 'het leger is zonde van mijn tijd en via de vervangende dienst kan ik werk doen waar ik later nog wat aan

heb'. Weigeryups worden die laatsten genoemd. En een weinig zelfstandige weigeryup, met veel geld, klopt aan bij een collectief. Volgens de Krant op Zondag 'bemiddelen' de commerciële bureaus bij maar liefst 35 procent van de aanvragen. De Vereniging van Dienstweigeraars is het eens met de minister, die het oneigenlijk gebruik van de wet Gewetensbezwaren wil tegengaan: *'Wij vinden het prima als iemand weigert, maar dan wel graag op principiële gronden.'* Maar de vrees van de vereniging dat de minister de toetsing van het geweten zal aanscherpen, lijkt ongegrond. Ook de Eindhovense studentenpastor André van Kempen hekelde de praktijken van de juristen collectieven. Hij houdt elke maand een contactavond voor studenten die overwegen dienst te weigeren. Maandag 2 december om 20.00 uur in Carrefour is weer zo'n bijeenkomst. Van Kempen kent geen weigeryups, maar gaat er vanuit dat er ook Eindhovense studenten zijn die, na advertenties in Cursor, gebruik maken van de Haagse of Leidse juristen. Defensie zit overigens ook in zijn maag met totaalweigeraars, jongens die ook niet bereid zijn vervangende dienstplicht te vervullen. Zij komen negen maanden in de gevangenis, en dat is veel kamerleden toch te gortig. Bovendien gaan er geruchten dat de duur van de vervangende dienst, nu zestien maanden, gelijkgetrokken wordt met de gewone dienst die onlangs gesteld is op een jaar.

Financiële informatie in dynamisch bedrijf

Veel industriële ondernemingen kampen met een snel veranderende afzetmarkt. Opdrachtgevers stellen steeds strengere eisen op het gebied van kwaliteit en leverbetrouwbaarheid. Vaak zijn organisatie noch bedrijfsbesturing intern zo geregeld, dat de bedrijven slagvaardig en flexibel op de eisen van hun klanten kunnen reageren. Ook de administratieve systemen vragen om aanpassing. Produktiemensen en administrateurs zullen elkaars taal moeten gaan spreken. Bij de vakgroep Bedrijfseconomie werkt men aan modellen en systemen, waarmee die communicatiekloof kan worden overbrugd. Gisteren was er een congres over de harmonisatie van logistieke en economische informatie, waarbij prof.dr. Jacques Theeuwes de rol van dagvoorzitter vervulde.

Lizet Kruyff

Theeuwes werkt al bijna 22 jaar bij de faculteit Technische Bedrijfskunde, vakgroep Bedrijfseconomie. Volgens eigen zeggen is de aan de Katholieke Universiteit Tilburg opgeleide econoom in de loop der jaren 'technischer' gaan denken. De haast Babylonische spraakverwarring tussen technici en administrateurs in bedrijven houdt hem al sinds zijn studententijd bezig. Tijdens een praktijkstage maakte hij de maandelijks terugkerende discussies mee tussen beide

periode is gemaakt. Tenminste, wanneer het bedrijf zich in een rustig vaarwater bevindt. Zodra er grote veranderingen in de markt en in de technologie optreden, is een vergelijking met eerdere perioden minder zinvol. *'Het komt er in zo'n situatie op aan, je snel aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden en mogelijkheden. Om dan goede beslissingen te kunnen nemen is juist informatie over de te verwachten gevolgen van deze aanpassingen*

zijn blijven liggen. Zo komt de logistieke prestatie van het bedrijf in gevaar door een onjuiste presentatie van economische cijfers.

Goedkope machines

Een soortgelijk misverstand kom je tegen bij de capaciteitsplanning van automatische bewerkingsmachines. Produktieplanners benutten deze vaak onvoldoende omdat ze administratief 'duur' zijn. Maak je daar producten op, dan lijken die duurder dan wanneer de planner een 'goedkope', want oude, machine inzet. Theeuwes: *'Produktiemensen moeten voor hun beslissingen geen gebruik maken van de kostengegevens die voor de verantwoording achteraf bedoeld zijn. Beslissingen over aanpassingen van de productiecapaciteit aan de sterk wisselende vraag naar producten eisen een heel andere economische onderbouwing.'* Kortom: de statische verantwoordingsadministratie deugt niet als meetprincipe voor de productiebesturing in een dynamische omgeving. De bedrijfseconoom wil met zijn onderzoek de verbinding leggen tussen de twee werelden in het bedrijf. Vooral waar het gaat om de korte en middellange termijn beslissingen, de beslissingen van dag tot dag, de operationele beslissingen. Waarbij de administratie meer zal moeten aansluiten bij de gebeurtenissen van alle dag op de werkvloer en bij de operationele plannen. *'Om de aansluiting met de produktiewereld te kunnen maken, zijn we het soort beslissingen dat daar genomen wordt gaan analyseren. Bedrijven die flexibel moeten opereren op een dynamische markt zijn voortdurend bezig om hun productiecapaciteit af te stemmen op de vraag voor de komende planperiode.'*

Cashflow

Maar een bedrijf verandert niet van de ene op de andere dag van een statisch in een dynamisch bedrijf. Daarvoor zijn er teveel ingeslepen procedures en gedragpatronen. Besluit een onderneming eenmaal het logistieke proces als uitgangspunt voor de besturing te nemen, dan heeft dat invloed op de snelheid waarmee gereageerd kan worden op de markt. Daarvoor moet een bedrijf onderscheid gaan maken tussen operationele en structurele maatregelen. *'Technisch operationele aanpassingen in het productieproces kunnen we beschouwen als veranderingsprojecten. Je verandert fysieke factoren, zoals aantallen, snelheden, meer of minder omstellen van machines, mechanische processen, uitbesteden van werk, inzet van extra mensen, gebruik van voorraden. Hiermee kun je een extra pakket orders binnen de gevraagde periode afleveren. Het zijn wel beslissingen, die ad hoc en direct genomen dienen te worden. Zo kun je extra inkomsten voor het bedrijf genereren, die de aanpassing rechtvaardigen.'* Meet je de aanpassing af aan de hand van de administratie, dan zet je het bedrijf op het verkeerde been. Het denken in reële geldstromen is voor technici

Prof.dr. Jaques Theeuwes: 'In theorie bestaat marginaal calculeren al heel lang'.

partijen over de resultaten van de productie-afdelingen. *'Totale spraakverwarring. En tot mijn droefenis, maar niet tot mijn verbazing hoorde ik van een stagiair, die recent in hetzelfde bedrijf kwam (vijf en twintig jaar later!) dat de situatie nog hetzelfde is. Zo'n verschijnsel fascineert me.'*

Informatie achteraf

Wat is nu de kern van het probleem? De financiële administratie in een bedrijf is van oudsher gericht op het vastleggen van inkomsten en uitgaven. Op basis van die gegevens kan de directie op gezette tijden verantwoording afleggen. Achteraf is er ook een vergelijking mogelijk met de cijfers over voorgaande perioden, of met de begroting die voor dezelfde

nodig. Het produktiemanagement moet soms van week tot week beslissingen nemen en heeft inzicht nodig in de economische gevolgen daarvan. Informatie achteraf draagt in een dynamische situatie niet zoveel bij aan een goede bedrijfsvoering', meent Theeuwes. En soms werkt deze verantwoordingsadministratie zelfs averechts. Grote productieopdrachten krijgen dan voorrang omdat daardoor de begrote hoeveelheid productie gehaald kan worden. Kleinere orders, die meer tijd vergen en minder 'produkt' opleveren, worden naar een volgende planperiode geschoven. Zo krijg je weliswaar een positief economisch resultaat op de productie-afdeling, maar orders voor strategisch belangrijke klanten

achteraf biedt produktiemangers onvoldoende houvast

eenvoudiger dan de gedachtenwereld van de kostenbegrippen. 'De cashflow is een eenvoudig principe dat voor structurele beslissingen heel normaal wordt gevonden, maar dat voor operationele beslissingen verwaarloosd is. Het gaat erom dat we de taal zo doorzichtig maken dat beide partijen het begrijpen.' Een goed voorbeeld van een operationele beslissing is de keuze tussen zelf maken of uitbesteden om een tijdelijk capaciteitstekort op te vangen. Het voordeel van zelf maken dan wel uitbesteden, kun je berekenen door simpelweg de ingaande en uitgaande geldstromen te vergelijken. Zet je aanwezig personeel in op overwerk, dan tellen alleen de overwerkuren van het machinepersoneel als extra kosten. Die kun je vergelijken met de kosten van het uitbesteden van een project. Zou je de uurtarieven van de machines in de berekening betrekken, dan vergelijkt men echte guldens met toegerekende kosten. Die toegerekende kosten veroorzaken geen uitgaande geldstroom.

Monopoly-geld

Theeuwes: 'Wanneer je beslist iets aan een derde uit te besteden, dan gaan er harde guldens het bedrijf uit. Terwijl in het bedrijf de toegerekende kosten als een soort monopoly-geld geteld wordt. Niemand haalt het in zijn hoofd die twee soorten geld te vergelijken. Binnen de afdelingen van een bedrijf kun je wel met dit soort geldbriefjes transacties afrekenen, maar daarbuiten wil men harde guldens.' Daarom pleit de technische bedrijfs-econoom voor een geldstroombenadering bij de onder-

steuning van beslissingen van het produktiemanagement. Dat is voor technici snel te begrijpen. Het zijn termen van de eigen portemonnee. De administratieve systemen zullen daaraan aangepast moeten worden. 'In theorie bestaat marginaal calculeren al heel lang. Maar dit is niet toegepast in de industrie. Wel bij projectmatige activiteiten zoals in de bouw. Nu, met het flexibeler, dynamischer maken van de productie gaan we dat ook voor industriële bedrijven gebruiken.'

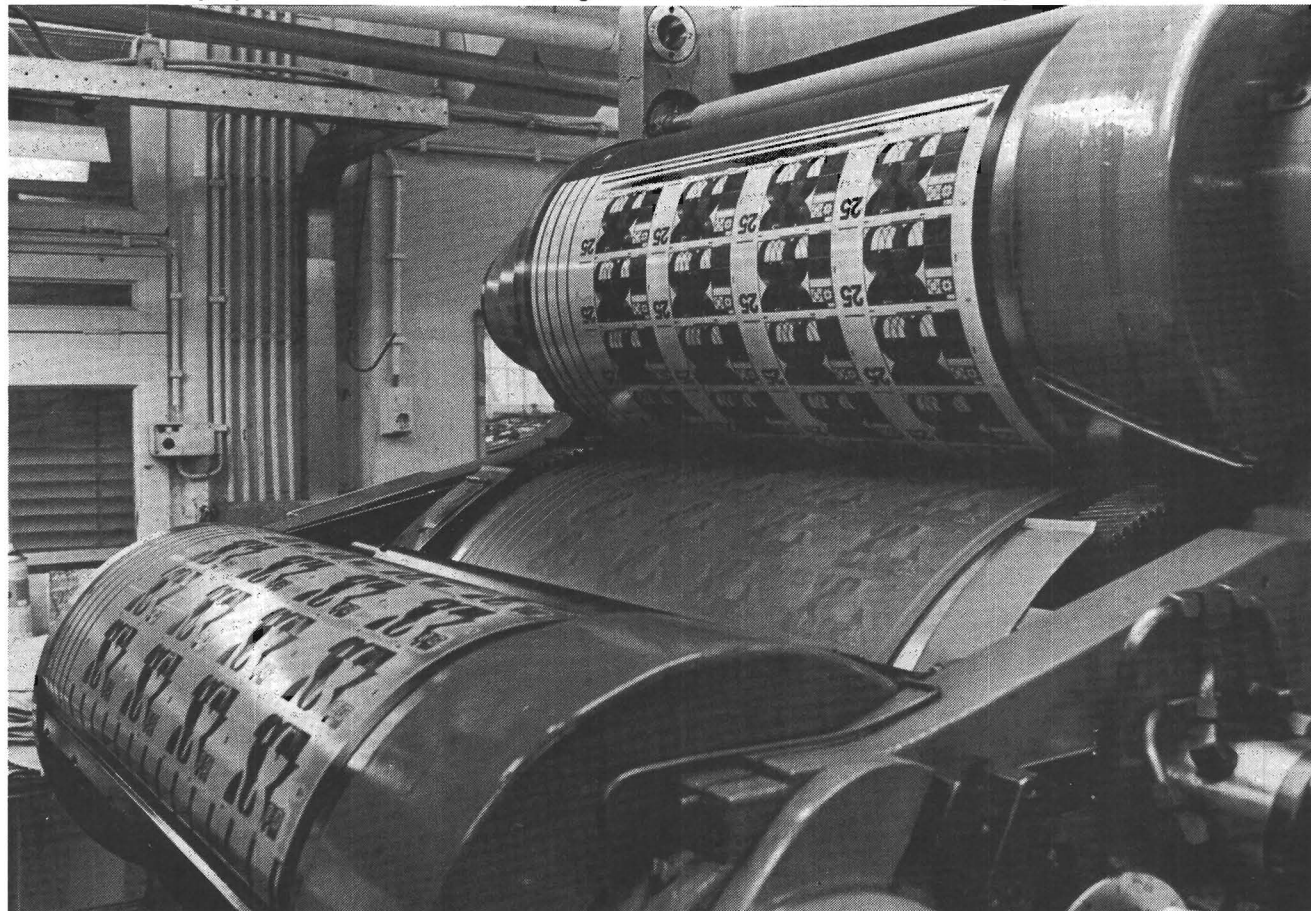
Brugfunctie

Het onderzoeksprogramma waaraan Theeuwes leiding geeft, is gericht op de ontwikkeling van nieuwe methoden van management accounting die aansluiten bij de flexibilisering in industriële ondernemingen. Beslissingen op het technisch-operationele vlak worden berekend als projecten met een beperkte levensduur en een in- en uitgaande geldstroom. Een recent veldonderzoek bij vijf bedrijven bracht weer eens het gebrek aan harmonie tussen de logistieke en de economische informatie aan het licht. In de praktijk blijkt er grote behoefte te bestaan aan economische ondersteuning van beslissingen voor het produktiemanagement. Behalve de behoefte aan een betere economische onderbouwing van hun beslissingen hebben managers ook de wens dat de administratie een periodieke beoordeling van de gang van zaken mogelijk maakt. Zodat het verband gelegd kan worden tussen de prestaties van het bedrijf in termen van kwaliteit, tijdigheid van leveranties en marktaandeel enerzijds, en de daarvoor ingezette middelen aan de

andere kant. Bij de ontwikkeling van deze besturingsinstrumenten worden promovendi, ontwerpers in opleiding en afstudeerders bij de vakgroep Bedrijfseconomie ingezet. Zij blijken beide werelden te kunnen begrijpen. Zodoende overbruggen zij de nog diepe communicatiekloof tussen technici en financieel-economisch deskundigen. 'Voor deze brugfunctie is de Technisch Bedrijfskundige bij uitstek geschikt', besluit Theeuwes. Tijdens het congres Harmonisatie van Logistieke en Economische Informatie werd het eerste exemplaar van het onderzoekproject naar deze harmonisatie bij vijf industriële bedrijven - waaronder DAF - aangeboden aan het ministerie van Economische Zaken, die de fondsen ervoor fourneerde. Het onderzoek werd uitgevoerd door vijf management adviesbureaus, onder begeleiding van Theeuwes.

Publikatie met toestemming van de Nederlandse Bank N.V. Foto: ANP.

Geldstromen in de praktijk. Publikatie met toestemming van de Nederlandse Bank N.V. Foto: ANP.

't Kost vaak heel wat hoofdbreken aardgas te blijven leveren....

Bij Gasunie kun je je verstand op volle toeren laten draaien.

Gasunie koopt aardgas van diverse winningsmaatschappijen en verkoopt het aan afnemers in binnen- en buitenland. Dat lijkt betrekkelijk eenvoudig, maar de werkelijkheid is heel wat ingewikkelder. Het aardgas dat de producenten aanbieden verschilt qua samenstelling en daardoor in kwaliteit voor diverse aardgastoeepassingen (zowel als brandstof en als grondstof). Tegenover een verscheidenheid in aanbod staat een vraag waarbij de kwaliteitsvariëaties beperkt zijn. Bovendien varieert de vraag naar aardgas al naar gelang de weersomstandigheden zeer sterk. De aardgasvoorziening vereist een complexe technische infrastructuur, omdat onder alle omstandigheden aardgas moet worden geleverd. Behalve aan de productiecapaciteit moet ook aan de geldende kwaliteitsnormen worden voldaan. Dat vraagt van onze medewerkers veel energie, inzet en vooral een sterk analytisch vermogen. Starters die graag het hoofd willen breken over ingewikkelde problemen kunnen bij Gasunie hun hart ophalen.

Nieuwkomers met een technische achtergrond.

Gasunie is in de energievoorziening in Nederland en Europa

toonaangevend. Zo'n positie vraagt om hoog gekwalificeerde medewerkers. In het personeel wordt dan ook veel geïnvesteerd. Voor jonge academici en HBO-ers is er een Personeelsontwikkelingsplan. Met name nieuwkomers met een technische achtergrond (bijvoorbeeld procestechnologen, werktuigbouwkundigen en meet- en regeltechnici) en goede studieresultaten zijn welkom. Dit plan heeft een looptijd van zes jaar tot acht jaar. In die periode wordt de medewerker (m/v) op tenminste twee plaatsen in de onderneming ingezet. Veel aandacht wordt besteed aan training en begeleiding.

Zin in een uitdaging? Informeel dan snel!

Houd je van aanpakken en ga je problemen niet uit de weg? Bel dan 050 - 212746 of schrijf naar Gasunie in Groningen.

Omgaand ontvang je een brochure met alle bijzonderheden over Gasunie en het Personeelsontwikkelingsplan.

N.V. Nederlandse Gasunie, Afdeling Personeel,
Postbus 19, 9700 MA Groningen.

Gasunie

'Het wordt tijd dat Ritzen zelf eens met een goed verhaal komt'

De visie van Peter Lankhorst op hoger onderwijs is soms zeer verrassend. Wie even de politieke ontwikkelingen niet heeft bijgehouden, kijkt toch vreemd op van zijn pleidooi voor meer autonomie voor de universiteiten en minder macht voor de overheid. Er is veel veranderd bij Groen Links. Maar veel dingen zijn ook niet veranderd. Lankhorst ziet liever belastingverhoging dan bezuinigingen op onderwijs. Hij houdt zijn voorkeur voor een basisinkomen voor jongeren. Hij blijft bezorgd over studenten wie het allemaal van huis-uit niet aan komt waaien. 'Ritzen legt teveel de nadruk op rendement, op de zakelijke kanten van het onderwijs en verwaarloost de culturele en maatschappelijke waarde.'

Margriet van Lith/HOP

'Laat ik dit meteen zeggen: wij zijn vóór autonomie van de universiteiten. Er is een tijd geweest dat Links voorstander was van veel macht bij de overheid, maar dat is echt niet meer zo. Alleen: wij kijken ook naar de omstandigheden. En dan wil mij wel eens enig cynisme overvallen. Dan blijkt bijvoorbeeld decentralisatie vaak neer te komen op: verantwoordelijkheden afschuiven voor een beleids-terrein dat te duur of te moeilijk beheersbaar is geworden. Maar onder bepaalde condities wil ik in die autonomie van de universiteiten heel ver gaan. Condities die vooral te maken hebben met de bestuursvorm, want ik wil alleen bevoegdheden overdragen aan een volledig democratisch bestuur.' Peter Lankhorst is sinds 1981 Kamerlid van Groen Links, 'bloedgroep' PPR. Als lid van een kleine fractie heeft hij behalve Onderwijs ook WVC, Verkeer en Volkshuisvesting in zijn pakket.

Belastingverhoging

Grootste bezwaar van Groen Links tegen de begroting voor '92 was dat dertig miljard gewoon niet genoeg is om én het basisonderwijs te sparen, én de leraren beter te betalen én de studenten een ruime beurs te geven - waardoor de laatsten steeds weer het onderspit delven. Lankhorst: 'De centrale vraag bij Onderwijs is altijd weer: hoeveel geld hebben we er als samenleving voor over. En het antwoord stelt mij elke keer teleur. Het bedrijfsleven roept dat goed onderwijs zo belangrijk is. Maar als de minister daar met de pet is rondgegaan zit 'r niks in. De hele samenleving vindt onderwijs belangrijk. Maar als je praat over belastingverhoging begint iedereen te piepen.' De hogere inkomens zwaarder belastingen vindt Lankhorst een heel billijke oplossing voor het geldgebrek bij Onderwijs. Zij profiteren tenslotte ook het meest van de onderwijsvoorzieningen - hún kinderen gaan nooit op hun zestiende van school. 'Men moet zich meer realiseren, dat je belasting ook voor jezelf betaalt - en juist voor zoiets als onderwijs. Als je flink wat terug wilt zien van je belastinggeld moet je veel naar de opera gaan en veel onderwijs volgen, zeg ik altijd, want dat zijn de dingen waar de overheid het meest aan uit geeft.' Intussen ziet Lankhorst wel hoe Ritzen in de knoei raakt met het krappe budget. Natuurlijk: zeven of acht jaar over je studie Rechten doen, dat kan echt niet meer. Maar de onverbidde grens bij vijf jaar gaat Lankhorst te ver. Dat belemmert

de toegankelijkheid en is voor Groen Links onaanvaardbaar. Volgens Lankhorst zou het beter zijn om te komen tot een fundamentele discussie over 'het bestel'. Voor Groen Links is uitgangspunt, dat er één stelsel van hoger onderwijs moet komen. Universiteiten en hogescholen moeten een gemeenschappelijke propaedeutische inrichten, die als 'brugklas' fungeert. Daarna krijgt elke student een advies om in de wetenschappelijke of de beroepsgerichte stroom verder te gaan. (Lankhorst: 'Dat helpt meteen een einde te maken aan de 'erfelijkheid' van de doctorandustitel'). Duidelijk moet dan ook zijn, welke studies echt wetenschappelijk zijn en welke niet. En interdisciplinaire benaderingen moeten gestimuleerd worden, want 'dat is de enige kans om oplossingen te vinden voor de grote sociale problemen', vindt Lankhorst. Daarom kan hij zich ook niet vinden in het voorstel van PvdA'er Pim Vermeend om een 'milieu-universiteit' in te richten. 'Dat lijkt mooi, maar het isoleert het milieu van de andere studies. Dat zou heel slecht zijn, want als we een oplossing willen vinden voor de problemen van het milieu hebben we daar technologie, economie, sociale wetenschappen en wat niet al bij nodig. Daar ben ik dus niet voor.' De nieuwe WHW gaat Groen Links kortom lang niet ver genoeg. 'Waarom een nieuwe wet, als je toch niks wezenlijks aan het stelsel verandert? Waarom één wet voor het hoger onderwijs, als je toch niet van plan bent er een eenheid van te maken? Het probleem van de WHW is: de wet is niet uitdagend. Wat is nu de verhouding tussen HBO en WO en hoe moet dat worden over vijf, zes jaar? Houden we ze gescheiden of sturen we aan op eenheid? Wat maakt een universiteit anders dan een hogeschool? Op die vragen vind ik geen bevredigende antwoorden.'

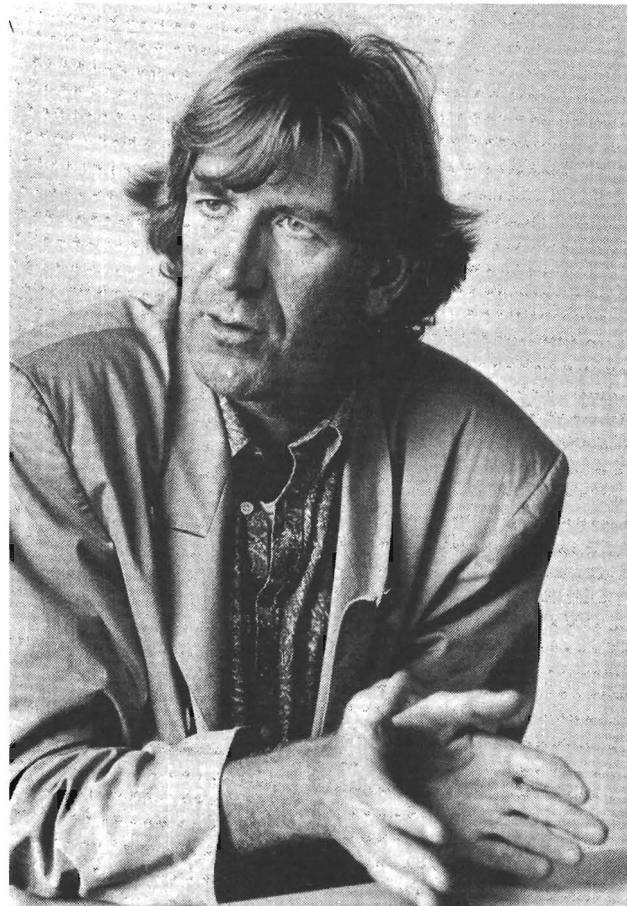
Melkkoe

Wat Ritzen zelf van de WHW vindt, daar kan Lankhorst ook maar niet achter komen. Het lijkt vooral of de minister steeds wat anders wil, vindt hij. 'Ritzen vaart een zigzagkoers bij de behandeling van deze wet waar je als Kamerlid gek van wordt. Ik zou willen dat hij eindelijk eens zelf met een goed verhaal komt. Een verhaal waarvan hij zegt: hier sta ik achter, dat kan ik verdedigen, en laat de Kamer nu maar zeggen wat zij ervan vindt.' Ook in studiefinanciering wil Lankhorst nu maar eens de knoop doorhakken. 'Als de ministeries toch

worden gereorganiseerd, kan studiefinanciering naar Sociale Zaken, want het hoort helemaal niet bij Onderwijs. Het is veel beter om een samenhangend inkomensbeleid te maken voor alle jongeren. Voor studenten heeft dat bovendien als voordeel, dat de studiebeurzen niet meer kunnen dienen als de 'melkkoe' van de onderwijsbegroting. Want nu zijn de studenten zo'n beetje de enigen met wie geen convenant is afgesloten, en dus zijn zij steeds opnieuw de dupe bij bezuinigingen.'

Spastisch

Bij het debat over de onderwijsbegroting, twee weken geleden, zei Lankhorst onder meer dat 'het veld' misschien te veel van het PvdA-duo verwacht heeft. En eerlijk gezegd geldt dat voor hemzelf ook wel. 'Op sommige terreinen valt het beleid me

inderdaad tegen. Grootste bezwaar van Ritzen vind ik verder, dat hij naar mijn smaak veel te veel de nadruk legt op rendement, bedrijfsmatig functioneren, beroepsgerichte opleidingen. Hij verwaarloost de maatschappelijke en culturele functies van het onderwijs en lijkt alleen te denken aan 'nuttigheid', hoge rendementen en snel afstuderen. In het debat over het studietempo neig ik er dan ook toe om iedereen die marge van twee extra jaren maar te gunnen. Daarbij staat mij altijd een ex-studiegenoot voor ogen. Als een der weinigen haalde hij precies binnen de gestelde tijd zijn doctoraal, door hard studeren en weinig sociale contacten. Hij heeft nooit een baan op zijn niveau gevonden en boent nu de vloeren in een bejaardenhuis.'

Peter Lankhorst: 'De centrale vraag bij Onderwijs is altijd weer: hoeveel geld hebben we er als samenleving voor over. En het antwoord stelt mij elke keer teleur'. Foto: Nout Steenkamp.

'De muur staat er nog steeds'

Openbaar debat moet ontwikkelaars Oost- en West-Berlijn verbinden

Op weg naar de twaalfde zitting van het Stadtforum Berlin vallen we nog even gauw ergens binnen voor een snelle hap. Nou ja, snel, wat heet. Het eten laat zo lang op zich wachten dat we te laat dreigen te komen. Weer buitengekomen besluiten we na enige discussie waarbij met name de fotograaf tegenspuiter, om maar een taxi te nemen. Toch jammer, Berlijn heeft van oudsher immers een uitstekend openbaar vervoer. 'Wallstrasse 27, bitte' vragen wij de taxichauffeur. 'Waldstrasse?' is zijn tegenvraag. Wij weer: 'Nein, Wallstrasse, im Osten.' 'Da kom ich nie' is zijn reactie. 'Das ist ein ganz andere Welt.' Tja, zei het uitgaansblad Zitty al niet: 'De muur staat er nog steeds.'

Harrie Quispel

TUE-hoogleraar prof.dr. Helga Fassbinder tussen de andere leden van de vijfköpfige Lenkungsgruppe van het Berlijnse Stadtforum. Over dit experiment, dat op haar initiatief is opgezet, is ze over het geheel genomen tevreden.

En zo zitten we een paar minuten later, nog steeds in het westelijk deel, in een file. Die echter ook weer spoedig is opgelost, zodat we in een gestaag tempo de oude grensovergang 'Checkpoint Charlie' passeren en het oostelijk stadsdeel binnenrijden. Maar bij een blik uit het raam dringt zich onverbiddelijk de vraag op, of de muur dan toch is verdwenen? Want om nou te zeggen, dat we van de ene wereld de andere binnenrijden, nee, niet echt. Het aanzicht van de stad verandert niet noemenswaardig. De verkeersstroom wordt niet minder en de gebouwen niet grauer. Of spreekt hier een vooroordeel? De vertraging valt mee, want bij aankomst in de Wallstrasse is het één minuut voor twee. We zijn dus nog net op tijd. Alhoewel, nog net, dat is wel wat overdreven. Eigenlijk was de haast niet zo nodig, zo blijkt. Het Stadtforum Berlin is nog helemaal niet begonnen, en dat zal ook wel even op zich laten wachten. Er wordt druk heen en weer gelopen, gekletst, bekenden begroet, handen geschud en koffie gedronken. Slechts een enkeling zit al, de meeste stoelen zijn nog leeg. Ook de tafel van de Lenkungsgruppe ziet er verlaten uit.

Vijf wijzen

Hier komen de 'vijf wijzen' te zitten, die elke bijeenkomst inhoudelijk moeten voorbereiden, sturen en uitwerken. Onder hen is TUE-hoogleraar stadsvernieuwing prof.dr. Helga Fassbinder, de enige vrouw in de stuurgroep en sowieso een van de weinige vrouwen die aan het Stadtfo-

rum deelneemt. Het is op haar initiatief dat dit voorjaar is begonnen met het Stadtforum Berlin, een openbaar debat over de toekomstige inrichting van de stadstaat Berlijn. De val van de muur was een belangrijke aanleiding, nu kon eindelijk een begin worden gemaakt met een totaalplan voor deze stad, vroeger toch een echte metropool met een magische uitstraling. Maar ook de hereniging van Oost- en West-Duitsland was een belangrijke drijfveer. Want hierdoor verdween tevens de muur rondom het voormalige West-Berlijn en ligt dit stadsdeel niet langer als een 'kapitalistisch' eiland in de 'socialistische' deelstaat Brandenburg. Door het afbreken van beide muren is een nieuwe stad aan het ontstaan die een zuigende werking uitoefent op de wijde omgeving, in Oost en in West. En die nieuwe bewoners, bedrijven en overheidsorganen aantrekt. Om de hierbij vrijkomende krachten in toom te houden en te voorkomen dat Berlijn wordt platgewalst, zijn waakzaamheid en sturing zonder meer vereist.

Windstilte

Dat wordt onder meer duidelijk door het recente besluit regering en parlement van Bonn naar Berlijn te verplaatsen, wat naast een positief effect op de economie zeker ook negatieve effecten zal hebben, bijvoorbeeld op de ruimte. En die noodzaak tot sturing wordt nog duidelijker door de opdringerigheid die giganten als Sony en Daimler-Benz aan de dag leggen bij de invulling van de Potsdamer en Leipziger Platz. Op deze kale vlakke aan weerszijden van de voormalige muur hebben beide bedrijven een flinke lap grond gekocht. Een wat ander, schrijnender voorbeeld is de politieke moord op Hanno Klein afgelopen zomer. Deze hoge gemeente-ambtenaar was belast met de opbouw van de herenigde binnenstad en onder meer betrokken bij de verkoop van grond op de Potsdamer Platz aan de Mercedes-fabrikant. Maar daarnaast vindt er in Berlijn een ontwikkeling plaats die ook in andere grote steden te zien is, stelt Helga Fassbinder vast. 'Na twee decennia van windstilte in de stadsontwikkeling worden wij nu weer met een stormachtige beweging geconfronteerd.' In Berlijn, en in Hamburg, waar zij sinds vorig jaar aan de TU een leerstoel in de stedenbouw en stadsplanning bekleedt. En daarom heeft de Duits-Nederlandse hoogleraar ook die ge-

meente opgeroepen een Stadtforum te installeren, waarbij ze nog een stap verder is gegaan en heeft voorgesteld speciale fora op te richten voor vraagstukken op wijk- of districtsniveau. En daarop is inmiddels eveneens positief gereageerd.

Afstemmingsprobleem

Bij zo'n forum draait het volgens Helga Fassbinder in wezen om een uitgebreide discussie tussen specialisten als architecten, planologen, verkeersdeskundigen, juristen, sociologen, en dergelijke aan de ene kant en representanten van belangrijke groepen in de stad aan de andere kant. Het resultaat hiervan dient eerst de ambtenaren tot steun bij het voorbereiden van de besluitvorming, en daarna de politici bij het daadwerkelijk nemen van de beslissingen. 'Maar beide groepen,' waarschuwt de hoogleraar, 'moeten en mogen niet door het Stadtforum buiten werking worden gesteld. Tenslotte is het toch juist de taak van de politieke organen om zich over beslissingen te beraden en knopen door te hakken, en van het ambtenarenapparaat om dat voor te bereiden.' Met andere woorden: hun taken blijven gewoon bestaan, waarom dan toch zo'n Stadtforum? 'Omdat zich bij de inrichting van een stad een fundamenteel probleem voordoet, in Duitsland, maar waarschijnlijk is de situatie hier exemplarisch voor die in andere geïndustrialiseerde landen.' 'De planningsprocedure is bij ons sterk geformaliseerd,' weet Helga Fassbinder. 'In de bouwwetgeving waarvan de hoofdkenmerken reeds dertig jaar oud zijn, is uiterst nauwgezet vastgelegd welke stappen een

... voorkomen dat ambtenaren en ... West-Berlijn aan elkaar lijmen

planningsproces allemaal moet doorlopen. Stadsontwikkeling is daardoor een langdurige en moeizame aangelegenheid. En terecht, want er zijn grote investeringen over zeer lange perioden mee gemeoid. Dus moeten alle daarmee samenhangende aspecten afzonderlijk worden onderzocht. Daar houden zich in grotere gemeenten honderden mensen mee bezig, wat al een afstemmingsprobleem op zich betekent. En daarbij komt dan nog de afstemming met de bevolking en met de vertegenwoordigers van publieke belangen.

Maatschappelijk experiment

Ondertussen heeft de enorme toename van de maatschappelijke dynamiek en van het ontwikkelings-tempo in het afgelopen decennium die planningsprocedure wel tot een anachronisme gemaakt. Bevolking en publieke vertegenwoordiging nemen nu nog gescheiden deel aan de meningsvorming over de ontwikkeling van hun stad, in een eenrichtingsverkeer naar de planningsinstantie. En deze wordt daarmee degene 'die zeeft en afweegt en een beslissing voorbereidt', zo bezweert de hoogleraar. En voor een stad als Berlijn komt daar nog bij dat 'niemand kan en wil wachten op de voltooiing van een nieuw stadsplan met globale richtlijnen en doelstellingen voor de stadsontwikkeling. Dientengevolge wordt alles in de schoot van de politiek gelegd die de kloof moet overbruggen tussen een achterhaald planningsrecht en de tegenwoordige planningsbehoefte.' Dit resulteert in talloze conflicten en conflictjes, waarvan het nog altijd aanhoudend

gebakkelei over de Potsdamer Platz nog de meeste aandacht krijgt. Echter, een gezamenlijke, en niet een gescheiden gedachtenontwikkeling over de stedebouwkundige toekomst van Berlijn moet het motto zijn. Want laat één ding duidelijk zijn. 'De grote, zeer complexe beslissingen voor zo'n grote stad maken een wijd vertakte afstemming echt onmisbaar,' aldus Helga Fassbinder. Maar de huidige wetgeving voorziet niet in debatten van vertegenwoordigers van de vele, zeer uiteenlopende maatschappelijke belangen en stromingen met elkaar, en met specialisten van verschillende disciplines. Om aan die situatie iets te doen, heeft Berlijn het Stadforum in het leven geroepen. De initiatiefneemster zelf noemt deze hele onderneming een 'maatschappelijk experiment om een methode te vinden waarmee de vele, onderling sterk verschillende groeperingen in een direct gesprek verwickeld raken'.

On-Duits

Inmiddels hebben er al meer dan tien zittingen plaatsgevonden. Deze gingen onder meer over het verkeer, de industriële structuur, de grote woonblokken in het oosten, de verhouding met de buitengebieden en de inrichting van de Potsdamer Platz. Begin deze maand was de twaalfde bijeenkomst, over ideeën voor de gehele stad. Hieraan hadden zes teams van architecten en planologen de afgelopen maanden parallel gewerkt. De aanpak van zo'n zitting zal menig Nederlander nogal on-Duits voorkomen. Sterker nog, daar kan menig Nederlander nog iets van opsteken. Want het gaat er iets

En terwijl het Stadforum Berlin verder discussieert, wordt het standbeeld van Lenin in het oosten van de stad weggesleept. De Berlijnse gemeenteraad wilde dat, de stadsdeelraad van Friedrichshain wilde dat en de wijkburgemeester wilde dat. Maar de omwonenden waren er tegen. 'Is dat nou de democratie die jullie ons twee jaar geleden hebben beloofd na de val van de muur', is hun verwijt. Het heeft niet mogen baten: Lenin is van zijn sokkel gehaald.

anders toe dan bij ons. Er is niet het obligate podium met daarop een stel 'big shots' achter een grote tafel en daartegenover 'het gewone publiek', maar een reeks tafeltjes en stoelen die op het eerste gezicht kriskras door elkaar lijken te staan. Bij nadere beschouwing blijken er toch twee min of meer centrale tafels te zijn, waarvan de een voor de Lenkungsgruppe en de ander voor de moderator en de inleiders die ideeën spuien over het aan de orde zijnde thema. Daartussen bevinden zich tien zogenaamde Bänke. Deze bevatten vier tot zeven personen die op basis van hun achtergrond bij elkaar zitten. Zoals architecten en planologen, sociologen en geschiedkundigen, grote ondernemers, vakbondsmensen en leden van woningbouw-corporaties, en vertegenwoordigers uit de landelijke, regionale en stedelijke politiek. Een geval apart zijn de 'meedenkers' en 'inter rumpeerders', bijvoorbeeld schrijvers, kunstenaars en wetenschappers.

Rommelig

De zitting zelf kent ook geen strak keurslijf, maar verloopt in een rommelige, informele en daardoor gezellige sfeer. Voortdurend wordt er op en neer gewandeld, eten of drinken gehaald en een praatje gemaakt. Maar dat is absoluut niet storend want de geluidsinstallatie werkt perfect. De enige misser is een groep massieve zuilen die de publieke tribune scheidt van de rest en die het uitzicht voor de mensen daar nogal beperkt. Maar verder: prima. Initiatiefneemster Helga Fassbinder is over het geheel genomen tevreden over het verloop tot nu toe. Er wordt goed gediscussieerd, men komt tot consensus, ook over omstreden onderwerpen, en de reacties van de buitenwereld zijn positief tot zeer positief. Toch kan er volgens haar nog wel het een en ander verbeteren. Zoals meer aandacht voor thema's als jeugd, familie, gezondheid en met name vrouwenbelangen. En een vertegenwoordiging van de 'Bürger-initiatieven', en zeker van veel meer Oost-Berlijners.

De Potsdamer Platz, ooit het trotse hart van Berlijn, is nu verworpen tot de grootste modderpoel van de stad. Maar dat gaat veranderen. Over de inrichting van dit gebied is ook uitgebreid en regelmatig in het Berlijnse Stadforum gesproken. Foto's: A3 Kauwenberg.

Deze week

Vrijdag 29 november

In de bovenbar van de AOR treedt om 23.00 uur **Rowwen Hèze** op. Tex Mex, polka's, Ierse folk, gezongen met Limburgs accent.

Om 20.15 uur wordt de musical **En ik dan** van Annie M.G. Schmidt in de schouwburg opgevoerd.

Het **Philipstoneel** speelt om 20.30 uur in de schouwburg.

Edmond en Jules de Goncourt brengen om 20.30 uur theater in Plaza Futura.

De **Effenaar** is om 22.00 uur een hall of half Fame. Dansavond met gitaarmuziek.

In Theater Het Klein is om 21.00 uur Iraanse muziek en dans. De in Nederland wonende danseres **Salome** zorgt voor het dans-spektakel.

In de Gemeenschappelijke Openbare Bibliotheek Eindhoven treedt om 19.45 uur het **Houtkwintet** uit het Eindhovense Ensemble in kostuums uit de tijd van Mozart op. Op het programma staan werken van Mozart.

Zaterdag 30 november

André Manuel komt om 20.30 uur met zijn voorstelling **Ik wil een beest in mijn bed** in de schouwburg.

In Plaza Futura is het vanaf 22.00 uur swingen met **Nancy works on Payday**.

Mimetheater **Kruimels** geeft om 21.00 uur een voorstelling in Theater Het Klein. Vier maatschappelijk geslaagde mensen halen herinneringen op uit hun kindertijd waarbij de grenzen tussen fantasie en werkelijkheid langzaam vervagen. Eén van de vier wil blijven in die kindertijd met het gevoel van vrijheid, een oneindige toekomst te hebben, waarvan het lijkt dat die nooit meer zal ophouden.

In de Academie Industriële Vormgeving Eindhoven begint om 10.30 uur het symposium **High-End or Dead-End** met visuele presentaties van de verschillende gerealiseerde projecten tijdens het pilot-project. De podiumdiscussie wordt geleid door Chriet Titulaer.

Om 20.15 uur een seizoenconcert door het **Eindhovens Blazers Ensemble** in Centrum voor de Kunsten Noord. Met de Nederlandse première van **Drie dansen voor tien blazers** van Frédéric Devreese en werken van Casadesus, Elgar, Debussy, Holst en Mozart. Dirigent is Raimondo Di Bella.

Zondag 1 december

In Berlage om 15.30 uur een optreden van **Shuffle Demons**, een Canadese groep die muzikale wetten tart met een mix van jive, rap, reggae, funk en jazz.

De **Rythm & Bluesband Hideaway** treedt om 16.00 uur in Wilhelmina op.

Toneelgroep Amsterdam met Penthesilea, dinsdag in de Schouwburg. Foto: Ben van Duin.

Altstadt heeft om 16.00 uur **Bottoms Up!** op het programma staan.

Maandag 2 december

De **Grootste Luxe** met **Istar** in een regie van Pieter Loef om 20.30 uur in Plaza Futura.

Dinsdag 3 december

De **Grootste Luxe** brengt om 20.30 uur het stuk **Istar** in Plaza Futura op de planken.

Toneelgroep Amsterdam speelt om 20.15 uur **Penthesilea** in de schouwburg. In deze versie van Heinrich von Kleist wordt Penthesilea tegen alle wetten en regels in verliefd op de Griekse held Achilles. In de strijd die volgt, laten beiden het leven. Regie is van Gerardjan Rijnders.

Woensdag 4 december

Op uitnodiging van Studium Generale komt **Harrie de Jonge** om 12.45 uur in de grote zaal in het auditorium het een en ander vertellen over bodybuilding. Ook is er een demonstratie. Zie pagina 15.

De **Grootste Luxe** met **Istar** om 20.30 uur in Plaza Futura.

In Plaza Futura om 20.30 uur een songwritersnight over **Lennon & McCartney**.

De **Jon Strong Band** treedt om 21.00 uur in Wilhelmina op.

In de Effenaar is het vanaf 23.00 uur **hippie-avond**.

Donderdag 5 december

De **Grootste Luxe** met **Istar** om 20.30 uur in Plaza Futura.

Sinterklaas komt om 21.00 uur in de benedenbar van de AOR.

Maroontown geeft om 21.00 uur een concert in de Effenaar.

Vrijdag 6 december

Studium Generale heeft om 12.45 uur in de senaatszaal in het auditorium een optreden van het duo **Vergane Glorie** op het programma staan. Vergane Glorie bestaat uit Isabelle Savelkoul en Peter Faber. Dit muzikaal duo komt met eigen teksten en soms op Franse chansons geïnspireerde teksten en melodieën en verweven dit tot een cabaretesk optreden. Savelkoul vertolkt de rol van een gekwetste geliefde, terwijl haar begeleider Peter Faber zich hier en daar ook in het verhaal mengt om zijn leedwezen over verloren liefdes en het leven in het algemeen te verkondigen. Gelukkig wordt de mistroostigheid van de melancholie verlichtigd door de bevrijdende refreinen.

Suver Nuver speelt **De Vijfde** om 20.30 uur in Plaza Futura over een reizende motor met zijspan.

Het **Griftheater** speelt om 20.30 uur **L'Idée-Gaya-Compao** in de schouwburg. Het stuk bestaat uit drie korte mime-stukken waarbij de beweging wordt geïntegreerd in een op beeldende kunst geïnspireerde vormgeving.

Levellers 5 geeft om 21.00 uur een concert in de Effenaar.

In Theater Het Klein danst de Israëliische Or **Bagim Tomorrow**. Same place, same time, om 21.00 uur. Eén van de aspecten die deze groep zo bijzonder maakt is dat in de voorstellingen met veel beeldende kunstobjecten wordt gewerkt, zowel in het decor als in de dans. De voorstelling beschrijft een proces van het afscheid nemen van de kindertijd en het binnentreden in de wereld van volwassenen.

Films

AOR

Op zondag 1 december draait om 21.00 uur **Godfather III** in de bovenbar. Maandag 2 december staat de avond vanaf 21.00 uur in het teken van de griezelfilm met **The Laire of the White Woman** over een mysterie over een monster dat op jonge maagden jaagt en **Cujo** naar een verhaal van Stephen King waarin angst centraal staat.

Plaza Futura

Vrijdag 29 en zaterdag 30 november draait om 00.15 uur **The last waltz**. Matrin Scorese registreerde in deze film het afscheidconcert van The Band. Verder zijn onder meer Bob Dylan, Neil Young, Joni Mitchell, Van Morrison, Eric Clapton en Muddy Waters te zien.

Zaterdag 30 november, zondag 1 en woensdag 4 december kunnen kinderen vanaf acht jaar om 14.30 uur **Kuifje en de Zonnetempel** zien. De jonge held gaat er met Bobby en Kapitein Haddock er op uit om Professor Zonnebloem te kunnen genezen van een mysterieuze ziekte. Van vrijdag 29 november tot en met donderdag 5 december draait om 19.45 en 22.00 uur **De tranen van Maria Machita** in een regie van Paul Ruven en om 20.00 en 22.15 uur **Nikita** van Luc Besson. Verder is op zondag 1 december nog **The Adventures of Baron Munchausen** in een regie van Terry Gilliam te zien.

Effenaar

op dinsdag 3 december is om 21.00 uur de thriller **Blad Sempel** van Jo Koen te zien.

Tentoonstellingen

Museum Kempenland

Van zaterdag 30 november tot en met 12 januari is een overzichtstentoonstelling van de Brabantse kunstenaar **Theo l'Herminez** te bezichtigen onder de titel **Vrouwen van Theo l'Herminez**. De collectie omvat schilderijen en tekeningen uit 1936 tot 1991. In de periode van zaterdag 30 november tot en met 12 januari is verder nog een tentoonstelling ingericht waar het filmoeuvre van **Paul de Nooijer** centraal staat. Beeldfragmenten uit zijn films worden tentoongesteld en vier films die een zoektocht naar de grenzen van het medium film en het medium fotografie zijn. Zijn foto's waarop hij zelf en de gezinsleden figureren, geven niet de bestaande gangbare werkelijkheid weer, maar doen denken aan ongebruikelijke familiefoto's, die de bezoeker beelden van ontspoorde huiselijke taferelen laten zien.

Zweten in de sportschool en dan lekker breed rondlopen

Bodybuilding als sport wel erkend maar nog lang niet geaccepteerd

Je zou er impotent van worden. Alleen macho's doen het. En ze hebben spieren in plaats van hersenen. Met de Chippendales staan de bodybuilders weer volop in de belangstelling. Het ruwe bolster/blanke pit-type met échte spierballen wordt door buitenstaanders vaak nog met de nek aangekeken. Hoewel bodybuilding 'meer is dan bodyshaping alleen. Het is een leefwijze.' Over vooroordelen en de cultuur van fitness en bodybuilding organiseert Studium Generale woensdag 4 december om 12.45 uur in de grote zaal van het auditorium een lezing. Gastspreker Harrie de Jonge mag zich mister Lichtstad 1984 noemen en is Neerlands derde Iron Man. Een insider dus. En Lenie Tops, wereldkampioene bodybuilding bij de amateurs in 1989, geeft een demonstratie.

Ilona Bastiaanse

De Jonge: *'Bodybuilding is ervoor om je spieren te vergroten. In principe doe je bijna dezelfde oefeningen als bij fitness. Alleen moet je er bij bodybuilding veel meer voor doen en laten'. Meer gewichten tillen, gezond eten en op tijd naar bed dus. 'Het is veel intensiever. 's Maandags train ik de borst- en rugspieren. Dinsdags de schouder- en armspieren. Woensdag de been- en kuitspieren. Gedurende één tot twee uur per dag. Met af en toe een dag rust. En daarna ga ik langzaam de gewichten opvoeren.'*

Marteloefeningen

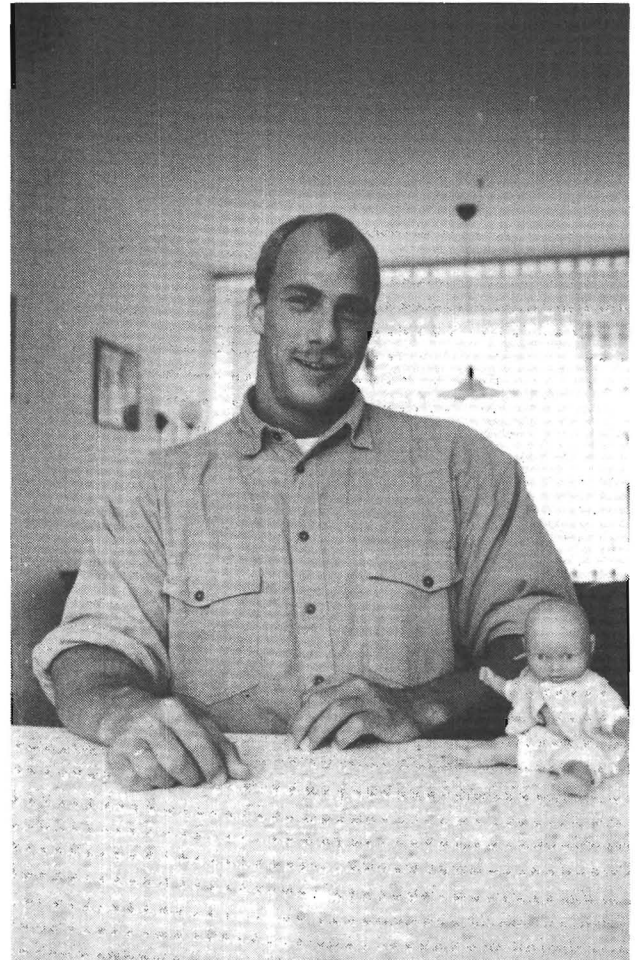
De bodybuilders willen niet gezellig in een groep gymen en gezond plezier hebben, dat heet fitness. Ze trainen hooguit in groepjes van twee en bewerken dan iedere spiergroep apart met marteloefeningen in de hoop dat het lichaam het vet verbrandt en steeds bollere spieren toont. De Jonge belandde op zijn achttiende in een sportschool, waar hij twee jaar lang niets anders deed dan basisoefeningen (er zijn er zo'n vijfduizend voor de zes verschillende spiergroepen die ieder mens heeft). Terwijl al zijn sportvrienden afhaakten, ging De Jonge stug door. En besloot na zijn diensttijd fulltime les te gaan geven in fitness. *'In het begin weet je niet eens wat het verschil is tussen fitness en bodybuilding. Maar als je echt op je voeding en je levensstijl gaat letten, dan kom je daar snel genoeg achter. Bodybuilding is meer dan bodyshaping alleen. Het is een eigen leefwijze.'* De oervader van de moderne bodybuilding is de Italiaan Charles Atlas. Hij trainde in 1922 keihard om

potige kerels de baas te kunnen, zodat hij zijn 'meisje' een volgende keer recht in de ogen zou kunnen kijken. Hij werd het voorbeeld van duizenden jongens. Bodybuilding waaide ook over naar het, zeker in die tijd, nogal calvinistische Nederland. Er was nauwelijks sprake van lichaamscultuur, een beetje eezame burger vond zoiets verwerpelijk. Daardoor kreeg bodybuilding alleen de mogelijkheid zich in achterafstraatjes te ontplooiën. Heren van het formaat nachtclubportier pompten daar met kilo's staal hun spieren op tot proporties waarmee de confectie-industrie geen rekening hield. Achter de gevels werd een esthetisch ideaal nagestreefd dat de buitenwacht weezinwekkend en verdacht vond. Bodybuilding werd in verband gebracht met homo-erotiek en straatvechterij. De beoefenaars vormden een wereld apart, bevolkt door kansarme handarbeiders die tijdens het laden en lossen al een opmerkelijk postuur hadden opgebouwd.

Geen MacDonalds

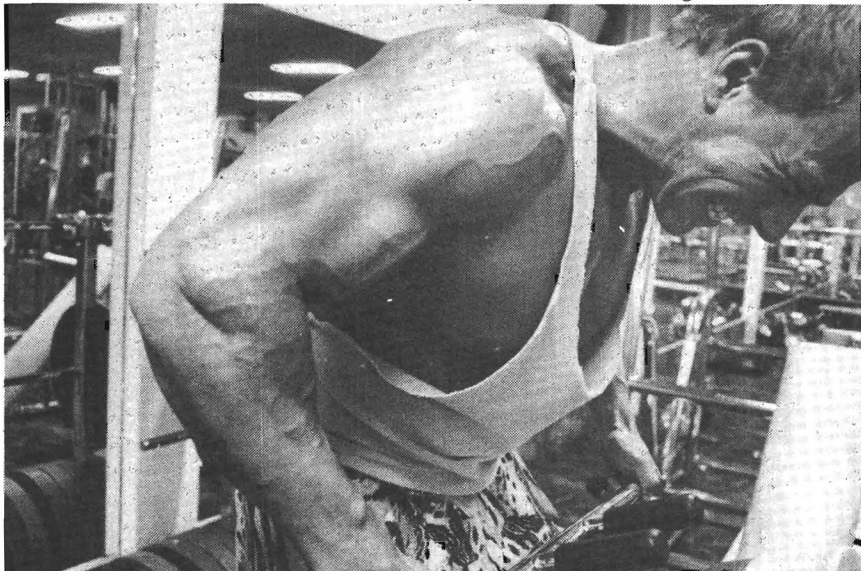
Hollywood macho's als Schwarzenegger en Stallone leiden nu het grote publiek naar de sportschool. *'Maar zodra ze te horen krijgen dat ze niet meer naar de MacDonalds kunnen, haken ze al snel weer af,'* aldus Harrie de Jonge. Bodybuilding vereist geduld, een gezonde voeding en een goede nachtrust. De Jonge: *'Voor 80 procent bepaalt de voeding het resultaat. Het is eigenlijk nog belangrijker dan het trainen zelf. Wil je de top bereiken, dan moet je er aanleg voor hebben: de juiste botstructuur bijvoorbeeld. En dan gaat het er niet*

om wie de grootste spierballen heeft, maar of de verhoudingen kloppen.' Een gemiddelde persoon met een gemiddelde aanleg kan in een jaar tijd met normaal trainen zo'n twee kilo aan spiermassa 'winnen'. Met uitgebalanceerde voeding en intensieve training maximaal zes kilo. Een wedstrijd bodybuilding kost soms maanden aan voorbereidingstijd met veel aandacht voor de vetverbranding. *'Door minder vet lijk je breder,'* aldus De Jonge. *'Er is maar één dag dat je er zo uit ziet op een wedstrijd.'*

De meeste mensen denken dat je daar alleen maar wat in je zwembroek staat. Maar het is een resultaat van al die trainingen.' En er zijn nog veel meer vooroordelen. Dat bodybuilders ijdel zijn, bevestigt De Jonge. Maar de zonnebankkuur is niet voor niets. *'Want de felle witte lampen van de Bühne doen het effect anders teniet. Wereldkampioene zwaargewicht 1989, Leny Tops, voegt daaraan voor de vrouwelijke bodybuilders aan toe: 'De meeste mensen vinden je mannelijk. Niet mooi. En ze denken dat je feministisch of lesbisch bent. Je wordt nage-wezen, men vindt het maar niks.'* De Jonge: *'En men denkt dat je met wat spuiten in no time gespierd wordt.'* Beiden ontzenuwen verder dat bodybuilders dom zouden zijn. De Jonge heeft zelf rechten gestudeerd. *'En',* zo zegt hij, *'temidden van al die topsporters zitten heel wat artsen. Bodybuilders weten vaak meer van voeding dan diëtisten en meer van hormonen en medicijngebruik dan dokters. Zonder dat ze er impotent van worden of macho zijn.'*

Harrie de Jonge: 'Er bestaan veel vooroordelen over bodybuilding.'

Bodybuilding: uren trainen en niet naar MacDonalds. Foto's: A3 Kauwenberg.

Faculteiten

Faculteitsberichten moeten, op floppy disk, via bureau onderwijs aangeleverd worden, en uiterlijk vrijdagmiddag bij de redactie van Cursor ingeleverd zijn. Duidelijk aangeven van welke faculteit de mededeling afkomstig is. Faculteitsberichten worden maar één keer geplaatst. Een bericht voor meerdere faculteiten wordt één maal volledig en vervolgens alleen met verwijzing geplaatst. Bij voorkeur géén samenvattingen toevoegen. Samenvattingen langer dan tien regels worden geweigerd.

Alle faculteiten

Logica 2, Sociale Keuzetheorie (0L810)
In het wintersemester wordt de cursus 'logica, de toepassing op maatschappelijke vraagstukken' voortgezet in de vorm van een werk/discussiecollege (maandag, 1e en 2e uur). Een globale kennis van logica 1 wordt verondersteld. Er worden vragen behandeld, zoals 'is een strikt democratische keuze logisch consistent mogelijk?', 'kunnen producenten zich streng logisch richten naar voorkeuren van consumenten'. Het bijzondere aan deze vragen is, dat de econoom Arrow heeft aangetoond, dat bij die vragen paradoxen niet gemakkelijk te omzeilen zijn. Sindsdien houden niet alleen wiskundige logici, maar ook economen zich intensief bezig met de logica van de maatschappelijke keuzes.

College-aanbod prof. dr. Piet Leenhouders
In het wintersemester wordt door prof. dr. Piet Leenhouders (bijzonder hoogleraar namens de 'Radboud-Stichting') het volgende college-aanbod gedaan:
- Utopisch denken: Denken en speculeren over een toekomstige wereld, die beter beantwoordt aan onze menselijke verwachtingen, heeft altijd aantrekkingskracht gehad. Het heeft vorm gekregen in het zogenaamde 'utopische denken'. In een reeks van negen colleges wordt aan dat opvallende verschijnsel aandacht besteed, ook voorzover het vandaag de dag nog leeft en van mogelijke betekenis is/kan zijn. Het vak is een keuzevak voor alle afdelingen, D-fase, zwaarte 19 SP, auditorium, zaal 15A iedere dinsdagmorgen, van 8.45 - 10.30 uur, vanaf dinsdag 3 december. Docent is prof. dr. P. Leenhouders.

- In dialoog met Ernst Bloch: E. Bloch (1855-1977) staat bekend als een zeer oorspronkelijke denker. Zijn hoofdinteresse gaat niet uit naar het verleden, maar naar het 'nog-niet', dit is de toekomst. Zijn denken daarover verbindt Griekse, joodse, christelijke aspecten met het gedachtegoed van K. Marx. De hoop staat daarbij centraal als motiverende kracht. Het vak is een keuzevak voor alle afdelingen, D-fase, zwaarte 19 SP, auditorium, zaal 15A iedere dinsdagmorgen, van 10.45 - 12.30 uur, vanaf 3 december. Docent is prof. dr. P. Leenhouders.

Ethiek van wetenschap en techniek (0F730)
Prof. dr. ir. E. Schuurman hoopt binnen het kader van de Reformatorische Wijsbegeerte zijn college 'Ethiek van wetenschap en techniek' (0F730) aan te vangen op donderdag 5 december, van 10.45 - 12.30 uur, in zaal 15a van het auditorium. De vraag wat ethiek is, komt allereerst aan de orde. Daarna hoe de ethiek van wetenschap en techniek in verschillende wijsgerige stromingen is uitgewerkt. Het college is een keuzecollege voor studenten van alle studierichtingen (3e en 4e jaars) en kan gehonoreerd worden met 70 uur studie-urenbelasting. Er is volop gelegenheid voor discussie. Op een uit te reiken stencil op 5 december zullen meerdere mededelingen zijn opgenomen.

Vrouwen en mannen in de techniek (0N701)
In de plaats van het werkcollege zal dit jaar een project worden uitgevoerd met als onderwerp de voors en tegens van deeltijdarbeid in de chemie. Het project zal in januari van start gaan. Geïnteresseerden worden uitgenodigd voor de eerste bespreking op donderdag 5 december om 10.45 uur in HG 9.40 (glazen hok), bij verhindering op die dag graag bericht aan de secretaresse, Els van der Steen, HG 9.25 tst. 2889.

Introductie dBase IV
In het kader van de reeks introducties computergebruik organiseert het Rekencentrum een inleiding dBase IV. De introductie is bedoeld voor (beginnende) studenten, inschrijven is niet nodig. Datum: 4 december om 13.30 - 15.15 uur, collegezaal 1 Rekencentrum. Docent is Steef van Zwam.

Natuurkunde en Ethiek (3Y250)
Zie berichten Natuurkunde.

Wijziging Collegerooster Winter
Wsk 2.2 Ma 1e+2e uur 2T020 Withagen DG004 toevoegen
Ma 3e+4e uur 2T020 Withagen DG004 vervalt
Ma 3e+4e uur 1B160 Bemelmans e.a. 6 toevoegen
Keuze 4.2 Ma nm OT601 Heijnick 15A wordt HG 11.36
Alle trimesters: voetnoot 2) weekaanduiding moet zijn: wk 50, 2, 4, 6 en 7 het tweede uur.

IPO-College Muziekakoestiek (0H030)
Een keuzevak voor alle faculteiten, gericht op studenten die vertrouwd willen worden met de fysieke werking van muziekinstrumenten en met perceptieve aspecten van muziek. Begint dinsdag 3 december om 10.45, IPO colloquium zaal, docent A. Houtsma.

Technische bedrijfskunde

Bedrijfsfilosofie & -ethiek (0L850)
Zie berichten Techniek en Maatschappij.

Sluiting Buro Stages
Buro Stages zal gesloten zijn van maandag 23 december tot en met vrijdag 3 januari. Vanaf maandag 6 januari zijn wij voor studenten weer geopend van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 12.30 uur.

Binnenlandse stage
Studenten, die in 1992 hun stage willen gaan uitvoeren in het binnenland worden verzocht zich aan te melden vóór 23 december bij Buro Stages, Paviljoen A9.

Ergonomisch practicum (1J053)
In vervolg op het bericht van 8 november wordt er op gewezen dat het verplichte introductiecollege van het Ergonomisch practicum plaats vindt op dinsdag 10 december, 4e uur, als onderdeel van het college Ergonomie, plaats auditorium 3. Voor dit practicum gelden dezelfde toelatingseisen als voor het D-project (dit wordt gecontroleerd door het Bureau stages). Inschrijven noodzakelijk. Dit kan op maandag 2 tot en met vrijdag 6 december op het bord bij het Ergonomisch Laboratorium (Paviljoen U-49). Er wordt gewerkt in groepen van precies 6 studenten. Telefonisch of later inschrijven is beslist niet mogelijk. Deze regels gelden zowel voor leden van D-projectgroepen als voor individueel studerende (werk)studenten. Inlichtingen bij J. A. Brinkman, Paviljoen U-43, tst. 2751 of 2493; of M.A.M. Leermakers, Paviljoen U-9, tst. 2197 of 2493.

Inschrijving keuzevakken vakgroep Bedrijfseconomie
Zie berichten Bedrijfskunde in cursor 14.

College Strategie en Structuur (1Z220)
Zoals uit de studiegids 91/92 is op te maken is de verplichte literatuur voor dit college, docent van Aken, anders dan die voor het vorige collegejaar. Hoewel de behandelde onderwerpen dezelfde zijn gebleven, is die verandering zodanig dat de voorbereiding voor de tentamens 91/92 niet goed gedaan kan worden met de oude literatuur. Studenten die toch nog tentamen willen doen op basis van de literatuur 90/91 kunnen tot 15 december daartoe een met reden omkleed verzoek indienen bij het secretariaat van de Vakgroep Organisatiekunde.

Interviewpracticum (1J043)
Op maandag 2 december start het interviewpracticum met een plenaire bijeenkomst, het 5e en 6e uur in auditorium zaal 3. Voor studenten die dit jaar aan het practicum willen deelnemen is aanwezigheid verplicht. Deelname aan het practicum staat open voor alle studenten die in het studiejaar 91/92 met hun D-groepsproject zullen beginnen. Naast de plenaire instructie omvat het programma twee practicum bijeenkomsten en het maken van een groepsopdracht. De practicum bijeenkomsten zullen plaats vinden tussen 3 december en 20 december. Men dient als (toekomstige) D-projectgroep in te schrijven voor een van de combinaties van data die voorkomen op de inschrijvingslijst. Deze lijst zal vanaf 2 december ophangen op het prikbord naast het Ergonomisch laboratorium (U-49). De studenten die wel dit jaar met het practicum zullen starten maar die nog niet in een groep zijn ingedeeld kunnen zich individueel inschrijven. Voor het practicum is bestudering van het boek 'Interviewen, theorie, techniek en training' van B. Eemans verplicht. Deelnemers moeten dit boekje bestudeerd hebben voor de eerste practicummiddag. Inlichtingen bij secretariaat van de vakgroep T&A (U-13), tst. 2493.

Keuzevak Personeelbeoordeling en Prestatiesturing (1J090)
Dit keuzevak wordt in het wintersemester verzorgd, op vrijdagmiddag het 5e en 6e uur. De eerste bijeenkomst vindt plaats op 6 december in Paviljoen zaal J-17.
Productiviteit is een belangrijk begrip in de Bedrijfskunde. Het verbeteren van de productie-techniek, de organisatie van het werk of de technische besturing van het systeem zijn voor een bedrijfskundig ingenieur vertrouwde mogelijkheden. Belangrijke winst valt echter ook te halen door de menselijke bijdrage in het productieproces te optimaliseren. Dat gebeurt van oudsher door medewerkers periodiek te beoordelen. Waar nodig worden nieuwe werkafspraken gemaakt of wordt aandacht besteed aan training en opleiding. Hoe men daarbij te werk kan gaan en wat men van een dergelijke aanpak mag verwachten komt in de eerste colleges aan de orde. In het college gaan wij uitvoerig in op een nieuwe techniek: ProMES (Productivity Measurement and Enhancement System), ontwikkeld door dr. Robert Pritchard. Als onderdeel van het programma zullen de deelnemers de ontwikkelingsstappen uit ProMES zelf in gesimuleerde vorm doorlopen en kennismaken met de manier waarop een dergelijk systeem in een organisatie kan worden ontwikkeld en ingevoerd. Literatuur: - LATHAM en WEXLEY: Increasing productivity through performance appraisal; Addison-Wesley, 1982 (verkrijgbaar bij TUE-boekhandel). - Op het college uit te reiken artikelen. Examen: Schriftelijke toets over de (uitgereikte) literatuur en deelname aan de oefening. Inlichtingen bij drs. P.M. Janssen (tst. 2243 of 2493) of Dr. H.F.J.M. van Tuijl (tst. 2349 of 2493). Inschrijving via Publicatiebord bij het secretariaat van de vakgroep T&A (U-13), voor 6 december.

Personeelplanning (1C071)
Het vak personeelplanning wordt verzorgd door de vakgroepen Kwantitatieve Aspecten van Beheersingssystemen (KBS) en Technologie en Arbeid (T&A). Het gaat er bij personeelplanning uiteindelijk altijd om te bewerkstelligen dat de juiste personen op het juiste moment op de juiste plaats in de organisatie aanwezig zijn, zodat het geplande werk voortgang kan vinden. Om dat voor elkaar te krijgen moet men voorspellen hoe het werkaanbod zich zal ontwikkelen, men moet kunnen aangeven hoeveel personeel met welke kwaliteiten op dat moment beschikbaar zal zijn, en men moet weten hoe vraag en aanbod op elkaar af te stemmen zijn. Bij het oplossen van personeelplanningsvraagstukken spelen zowel kwantitatieve planningsmethoden (bv. Formasy) als meer kwalitatieve onderzoeksmethoden en beleidsmatige overwegingen een rol. In het keuzevak komen beide invalshoeken aan de orde. Literatuur: J.A. van Nunen en J. Wijngaard (red.). Personeelplanning, Theorie en Praktijk, Samsom 1982 en op college uit te reiken artikelen. Toetsing: twee korte opdrachten tijdens de collegeperiode en een schriftelijke toets na afloop van de colleges. Het keuzevak personeelplanning wordt gegeven in het wintersemester, op woensdagmiddag het 7e en 8e uur in zaal P-4 van het Paviljoen. Studenten die willen deelnemen dienen zich in te schrijven op een van de intekenlijsten bij de vakgroepen KBS of T&A. De eerste bijeenkomst zal op 4 december plaatsvinden. Inlichtingen bij ir. C.A. Aarts (tst. 3949); drs. P.M. Janssen (tst. 2243 of tst. 2493).

Keuzevak Groepsprocessen en Organisatieverandering (1J121)
Het doel van dit keuzevak is de studenten inzicht te geven in de belangrijkste veranderingstechnieken. Onderwijsvorm: Werkcollege (4 uur per week) waarin de literatuur wordt besproken en geoefend wordt met cases en simulaties. Tijdens de colleges worden tevens deeltentamens afgenomen.

Het keuzevak wordt afgesloten met 'Het Organisatiespel'. Verplichte literatuur: D.F. Harvey, D.R. Brown, 'An experiential Approach to Organization Development', third edition. Englewood Cliffs, Prentice Hall 1988. ISBN 0-13-294943-1. Verkrijgbaar bij de TUE boekhandel. Het college wordt gegeven op donderdagmiddag 5e t/m 8e uur in Paviljoen L-10. Inschrijving zo spoedig mogelijk bij het secretariaat van de vakgroep Technologie en Arbeid, Paviljoen U-13. Inlichtingen bij ir. J.M.J. Loeffen, tst. 2023 (b.g.g. 2493), of dr. F.M. van Eijnatten, tst. 2469 (b.g.g. 2493).

Wiskunde en Informatica

- Colloquium Kansrekening en Statistiek
Prof.dr. L. de Haan, Erasmus Universiteit Rotterdam, ('Het schatten van het eindpunt van een kansverdeling; toepassing op levensduur van mensen'), woensdag 4 december om 11.00 uur, Dommelgebouw colloquiumzaal DG 0.04.
- Inleiding Wiskundige economie (2T020)
Dit college van dr. Withagen zal in tegenstelling tot het vermelde op het collegerooster worden gegeven op maandag 1e en 2e uur in zaal DG 0.04.
- Rooster Ontwerpersopleiding Technische Informatica
Zie berichten Instituut Vervolgopleidingen.
- Implementatie van Communicerende Processen (2J411)
Dit college start op donderdag 12 december om 8.45 uur, HG 6.96. The seminars of professor Molnar that form an integral part of this course will be presented at 10.45 uur on Fridays december 6, january 3, january 31, february 28, march 27, and april 24.

Technische Natuurkunde

- Natuurkunde en Ethiek (3Y250)
De werkgroep Natuurkunde & Samenleving verzorgt in het wintersemester dit college van P.J. van Hall op woensdagmiddagen van 13.45 tot 15.30 uur in zaal NB 2.01 (in gebouw N-laag), vanaf 4 december. Op het college zal eerst aandacht besteed worden aan de wijsgerige ethiek en vervolgens zullen we aan de hand van hedendaagse sociale filosofen, waaronder Sartre en Habermas, vragen bespreken die ontstaan, wanneer natuurkunde en ethiek met elkaar geconfronteerd worden.
- Theoretische Natuurkunde (3N220)
Theorie van microscopisch wanordelijke media, door prof.dr. M.A.J. Michels. Dit college zal worden gegeven in het tweede trimester, vrijdag's van 10.45 - 12.30 uur in zaal NA 02-29, vanaf 13 december
Onderwerp van het college is de theoretische beschrijving van structuur en effectieve eigenschappen van heterogene media (poreuze materialen, suspensies, composieten, heterogene katalysatoren, ...). Aan de orde komen o.a. voorbeelden van materialen en hun eigenschappen, analogieën tussen verschillende systemen, wiskundige methoden (Green-functies, clusterontwikkelingen, ...) voor de berekening van gemiddelde eigenschappen, percolatieverschijnselen en roostermodellen daarvoor. Het college wordt deels gegeven aan de hand van te verstreken aantekeningen, deels op basis van hoofdstukken uit: D. Stauffer, "Introduction to Percolation Theory" (Taylor and Francis, 1985).
- Didaktiek der Natuurkunde 2 (3W200)
Dit college wordt het komende trimester op woensdag het tweede en derde uur verzorgd door dr. G. Verkerk. De eerste bijeenkomst is op woensdag 4 december in Nb 02.01. Gebruikt wordt het dictaat Capita Selecta (3459).
- Praktische Didaktiek (3W133)
Dit schoolgerichte onderdeel van het zogenaamde tweemaandenprogramma lerarenopleiding wordt het komende trimester in twee versies aangeboden. Een versie voor degenen die het AO-deel (OC 171) reeds gedaan hebben. De overigen krijgen beide (3W133 en OC 171) geïntegreerd aangeboden. Belangstellenden wordt verzocht op maandag 2 december om 12.15 uur aanwezig te zijn in NB 02.01 om deelname en het programma met dr. G. Verkerk vast te stellen.
- Quantummechanica en Atoomfysica (3B120)
Dit college van prof.dr.ir. D.C. Schram voor tweedejaars Natuurkundestudenten zal dit jaar gegeven worden vanaf vrijdag 6 december het 2de, 3de en 4de uur in zaal 2 van het auditorium. Bij het college hoort een vragenuur dat valt op dinsdag het tweede uur in zaal U-46 van het Paviljoen, voor het eerst op donderdag 12 december. Bij het college wordt intensief gebruik gemaakt van het boek Introduction to Atomic Physics van H.A. Enge, M.R. Wehr en J.A. Richards, dat collegedictaat nr. 3437 verkrijgbaar is.

Werktuigbouwkunde

- Truck Design (4L070)
De sectie Vervoerstechnologie maakt in aanvulling op de studiegids bekend dat in het tweede trimester dit keuzecollege zal worden gegeven. In dit college, vrijdag's het eerste en tweede uur, zal professor Schotte het ontwerpproces toelichten aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden. De behandelde onderwerpen zijn vooral constructief van aard en gebaseerd op het ontwerp van bedrijfswagens.
- Inleiding Continuümmechanica (4A210)
Dit college zal beginnen op vrijdag 6 december en niet op dinsdag 3 december.
- Elektrotechniek en Informatietechniek
D-colloquium
Verzorgd door de vakgroep Medische Elektrotechniek (EME)
Dr.ir. J.A. Blom, ('Onderzoek in de vakgroep Medische Elektrotechniek'), woensdag 4 december om 10.45 uur, collegezaal EH.
De verworvenheden van de elektrotechniek zijn vaak toe te passen ten behoeve van medische diagnostiek, therapie en revalidatie. Dikwijls ook is

een medisch probleemstelling de stimulans tot de ontwikkeling van nieuwe technieken (b.v. in de Kunstmatige Intelligentie). De voordracht gaat in op de samenhang tussen elektrotechniek en geneeskunde en geeft een overzicht van onderzoek en stage- en afstudeermogelijkheden in de vakgroep: technieken om afbeeldingen te maken van organen en om weefsels te karakteriseren, ontwikkeling van instrumenten waardoor gehandicapten beter kunnen communiceren met hun omgeving, en verbetering van de bewaking van patiënten onder anesthesie.

- Afstudeervoorrecht
Gerard Wortman, ('ISDN: Signaling Control Part'), 5 december om 14.00 uur, E-hoog 10.05.
- THOR - excursie
De e.t.s.v. THOR organiseert een excursie naar Philips Semiconductors B.V. in Nijmegen op 11 december. Inschrijving vindt plaats via een intekenlijst op de THOR-kamer, E.H. 1.28. Op 1 december moeten de namen van de deelnemers bekend zijn in verband met de toegangsregeling bij Philips.
- Examen oude-stijl-vakken Signalen 2, Ruis en Wachtrijtheorie
Op zaterdag 18 januari van 9.00 - 12.00 uur is de allerlaatste mogelijkheid om examens af te leggen in bovenstaande vakken. Aanmelden kan tot 20 december bij de centrale studentenadministratie.
- Stagevoordrachten
- I. van Dijk, ('Studie en metingen naar het gedrag van digitale radioverbindingen middels packet radio in de VHF en UHF banden'), 2 december om 14.30 uur, EH 3.13.
- W.J.J. de Vlieger, ('Implementatie van een synchroon communicatieprotocol in modem-software'), 3 december om 13.30 uur, EH 10.05.
- M.P. Haket, ('Beschrijving van de INTEL 8051 microprocessor in Extended VHDL'), 5 december om 10.00 uur, EH 10.05.
- E. de Wilde, ('Meting en berekening van de temperaturen van een drie-fasige machine'), 5 december om 14.00 uur, EL-0.01.
- Afstudeervoordrachten
- P.C.H.M. Verhaak, ('Een architectuur voor een laag 6 OSI protocol'), 2 december om 11.00 uur, EH 10.01.
- J.A.G. van Avermaete, ('Topografische afbeeldingen van hersenpotentialen'), 2 december om 14.00 uur, EH 3.13.
- R.M.L. van Zandvoort, ('An interface between the IDaSS digital design tool and the ASA silicon compiler'), 2 december om 14.00 uur, EH 10.05.
- D.F. van Egmond, ('Implementation of the OSI layer 2 protocol LAPD'), 2 december om 15.00 uur, EH 10.05.
- F.J.G.M. Hennekens, ('Antenne-richtstelsel voor de satelliet Olympus; ontwikkeling en implementatie van een software antenne-volgsysteem'), 3 december om 11.00 uur, EH 11.35.
- R.A.E. Oerlemans, ('Stabilizing Radiometer Performance by Software-based Temperature Compensation'), 4 december om 11.00 uur, EH 11.35.
- R. v. Aken, ('Single mode fiber to planar waveguide coupling with ball lenses'), 4 december om 14.00 uur, EH 11.35.
- R.X.T. Nijssen, ('Buffer placement by simulated annealing'), 5 december om 11.00 uur, EH 7.14.
- J.J.A. v.d. Burgt, ('Modelvorming van een stroombegrenzende eenheid voor laagspanning type SBE 63'), 5 december om 14.00 uur, EEg 2.21.
- L.H.W. Mutsaers, ('Ontwikkeling van een ontvanger van een passief identificatiesysteem'), 5 december om 14.00 uur, EH 6.23.
- X. Ge, ('Analysis of model reduction methods'), 5 december om 15.00 uur, EH 4.11.
- M.P.J.J. Kluytmans, ('Basis UPT procedures in an IN environment'), 5 december om 15.30 uur, EH 10.05
- H.J.M. Vos, ('Harmonic distortion in intensity modulated 1300 nm DFB laser diodes due to non-linearity'), 6 december om 11.30 uur, EH 10.05.
- F.A.J. Dumont, ('Phase diversity CPFSK receivers using fused couplers'), 6 december om 13.30 uur, EH 10.05.
- A.T.A. Peijnenburg, ('Onderzoek naar de praktische mogelijkheden van een borstelloze gelijkstroommachine'), 6 december om 14.00 uur, E-laag 0.01.

Scheikundige technologie

- Synthetisch Organische Chemie (6C160)
Dit keuzecollege Synthetisch Organische Chemie van dr. J. Vekemans wordt in het studiejaar 1991-1992 in vernieuwde vorm gegeven in de plaats van de vakken Synthetisch Organische Chemie 1 en 2. Het college richt zich tot studenten die het strategisch denken, benodigd bij organische synthese, willen ontwikkelen. Via kennis van de eigenschappen van de functionele groepen en van de middelen om centra in een molecuul te activeren of te beschermen wordt - mede dankzij retrosynthetisch denken - aangegeven hoe de selectieve opbouw van organische stoffen mogelijk is. Het college zal gegeven worden op vrijdag het 2e, 3e en 4e uur, 2e trimester in lokaal T 10.01 (Sixmazaal). Aanvang: vrijdag 6 december.
- Schuit katalyse colloquium
Prof.dr. V. Ponec, affiliatie Rijksuniversiteit Leiden, Gorlaeus Laboratorium, ('Reductie over een oxidatie-katalysator'), 4 december om 16.00 uur, grote collegezaal T-laag.
- Bouwkunde
■ Volkshuisvestingsrecht (0A910) zal in tegenstelling tot hetgeen vermeld staat in de studiegids, in het lentetrimester gegeven worden.
- Projectwerk trimester 8 en 9 vakgroep Productie en Uitvoering
Op het secretariaat van de vakgroep HG 10.19 ligt een paper met informatie ter inzage. Op het publiektoebord van de vakgroep HG vloer lift zuidzijde hangt een lijst waarop ingetekend moet worden. De start van het projectwerk is op 2 december, om 13.30, vloer 10 zuidzijde (rode tafel).
- Internationale uitwisseling
Het Erasmusuitwisselingsprogramma biedt 2 bouwkunde-studenten de gelegenheid om 3 maanden in Glasgow (University of Strathclyde) te studeren. De voorkeur gaat uit naar 3de-, 4de- of 5de-jaars studenten met belangstelling voor architectuur, bouwfysica en/of bouwinformatica. De meest voor de

Dus u denkt bij PTT Nederland een vliegende start te kunnen maken?

Koninklijke PTT Nederland NV

zoekt bijna of net afgestudeerde academici in bijvoorbeeld accountancy, bedrijfseconomie, bedrijfskunde, econometrie, elektro-techniek, informatica en technische natuurkunde.

Géén dames en heren die van plan zijn om rustig naar het

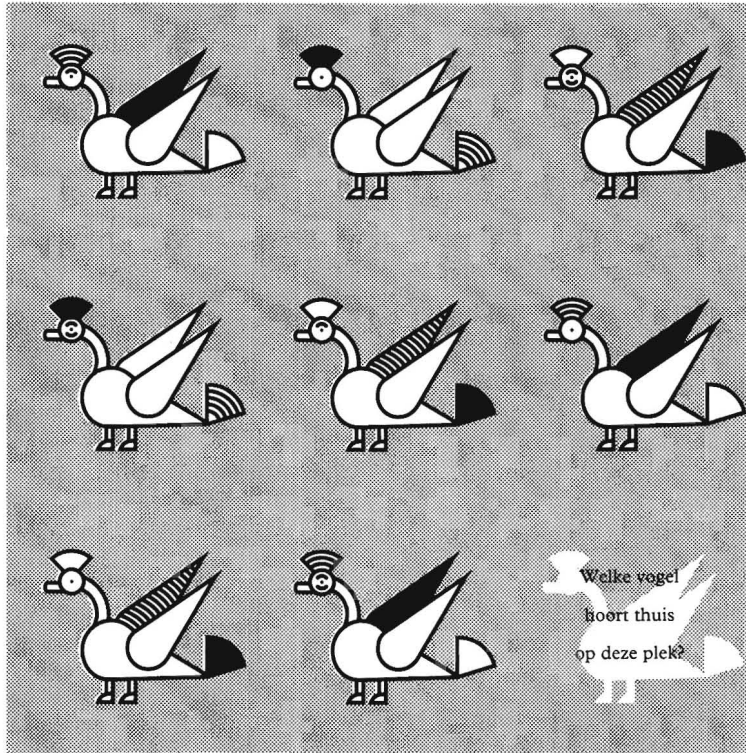
pensioen toe te schuifelen. Maar mensen, die een goed verstand koppelen aan een krachtige, resultaatgerichte aanpak.

Met een besmettelijk enthousiasme en een aangeboren weerzin tegen een zinsnede als 'laat maar morgen is er weer een dag'.

Als u vindt dat wij nogal hoge eisen stellen, heeft u gelijk. Want we willen namelijk absoluut zeker zijn van de kwaliteiten van onze medewerkers en medewerkers. Binnen alle geledingen, op alle niveaus en in alle disciplines. Dus ook van onze nieuwe generatie generalisten en specialisten.

PTT is 's lands grootste transporteur van informatie. En dat willen wij graag blijven.

Dat betekent alert reageren, investeren - in techniek en mensen - en vooruit lopen op ontwikkelingen.

Maar nogmaals, we willen zeker zijn van onze zaak.

Daarom is de selectieprocedure even gevarieerd als zwaar. Als u bovenstaand vraagstuk snel heeft weten op te lossen, is dat een pré, maar onze psychologische test heeft veel meer om het lijf. Als u na het eerste gesprek het gevoel

PTT gaat als marktgerichte organisatie deze uitdaging op alle fronten aan. U heeft dan ook ongetwijfeld gemerkt, gezien en gelezen dat PTT

op allerlei gebieden zijn nek uitsteekt. Vaak tot ver over onze grenzen. Kortom, beweging en expansie zijn synoniem aan PTT.

Daarom zijn wij uitsluitend geïnteresseerd in jonge vrouwen en mannen met het talent en de mentaliteit om hun eigen loopbaan uit te stippelen.

Die in staat zijn onze - en hun eigen - belangen met verve te verdedigen en geen kans onbenut laten om die verder uit te bouwen.

Waarbij PTT Nederland er uiteraard voor zorgt dat ze de ruimte krijgen. Compleet met snel groeiende bevoegdheden en arbeidsvoorwaarden die dat tempo blijven volgen.

heeft 'binnen' te zijn, krijgt u het wellicht moeilijk in de daarop volgende gespreksronden.

En als u eenmaal bent aangenomen, zult u moeten passen in de mobiliteit en flexibiliteit van PTT Nederland. Denkt u na deze welgemeende waarschuwingen nog steeds te passen in ons profiel, dan is uw gemotiveerde sollicitatiebrief welkom bij Koninklijke PTT Nederland NV, concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen. Voor meer informatie kunt u ons bellen: 06-0142.

PTT. Waar mensen 't maken.

hand liggende is het lentetrimester, maar kan in overleg bepaald worden. Het Erasmusproject biedt enige financiële ondersteuning (met name reiskosten) en de mogelijkheid om zonder extra kosten aan een andere universiteit te studeren en de faciliteiten ervan te gebruiken. Natuurlijk speelt ook de internationale ervaring die wordt opgedaan een belangrijke rol. Informatie bij ir. G.A. Smeltzer, HG 4.06, tst. 2288 of prof. T.W. Maver, HG 4.04, tst. 2262

- **Publiekrechtelijk Bouwrecht (7U680)**
De colleges voor bovengenoemd vak worden gegeven in het wintertrimester. Het verplichte studiemateriaal, het boek 'Bouwrecht in kort bestek' van De Haan c.s., is tijdelijk uitverkocht, maar medio december weer beschikbaar. Tijdens de colleges wordt bekend gemaakt welke gedeelten van het boek bestudeerd dienen te worden.
- **Volkshuisvestingsrecht (0A910)**
Dit college wordt in het lente- in plaats van in het wintertrimester gegeven.
- **Bouwmetrologie (7T613)**
Deze vakoefening wordt door dr. ir. P. van Hoof in het wintertrimester gegeven op vrijdag het eerste en tweede uur in auditorium 14A.
- **Methodisch literatuur zoeken (7N023)**
Dit practicum zal gegeven worden op de volgende (mid)dagen: 14 januari instructie / oefeningen; 21 januari instructie / oefeningen; 28 januari instructie / oefeningen; 4 februari instructie; 28 februari inleveren werkstuk; 18 maart eindbespreking. Informatie over de inhoud staat in de studiegids, pp. 654-655. Intekenen via de balie van de faculteitsbibliotheek.

Techniek en maatschappij

- **Privaatrechtelijk Bouwrecht (7U680)**
Dit college wordt gegeven in het wintertrimester op donderdagmiddag van 13.45 tot 15.30 uur. Het is bedoeld voor degenen die interesse hebben voor recht in het algemeen en bouwen in het bijzonder. De collegestof belicht de positie van de regelgevende overheid binnen de rechtsgebieden die van belang zijn voor het bouwproces. Een collegeoverzicht is verkrijgbaar op het secretariaat, HG 8.25, bij Letty Calame of Josine van Amsterdam. Zie voor overige informatie onder bouwkunde.
- **Volkshuisvestingsrecht (0A910)**
Dit college zal in tegenstelling tot hetgeen vermeld staat in de studiegids, in het lentetrimester gegeven worden.
- **Afstudeervoordracht**
Cuno van Geet, ('Blijvende energiebronnen in Vietnam'), 2 december om 15.00 uur, HG 8.20.
- **Bedrijfsfilosofie & -Ethiek (0L850)**
Van dit college zijn de eerste drie bijeenkomsten gewijd aan de vragen: wat wordt er tegenwoordig onder 'bedrijfsfilosofie en -ethiek' verstaan? Wie zijn verantwoordelijk of aansprakelijk voor handelingen van een bedrijf als rechtspersoon? Wat zijn normconflicten en -dilemma's? (te behandelen vanuit de logica van de managementtheorie door prof. dr. A. Sarlemijn).

Daarna komen de volgende onderwerpen aan de orde: Milieu-eisen van de toekomst, kan de bedrijfseconoom daarop vooruitlopen? (drs. Léon Oerlemans). Recht en jurisprudentie over produktaansprakelijkheid (mr. Franneke Boeren). Octrooi- & kartelrecht en jurisprudentie (mr. Wim Wenselaar). Bedrijfsethiek in de context van de bedrijfseconomie (prof. dr. E. J. J. M. Kimman van de VU, gevraagd). Christelijke werkgevers, zijn ze echt beter? (dr. Onno Ruding van de CNW, gevraagd). Bedrijfsfilosofie en -ethiek in de context van de Agiosigarenfabrieken (Jack Wintermans, directeur Agio, gevraagd).

Instituut vervolgoedingen

- **Diploma-uitreiking**
Op woensdag 4 december zal aan 19 afgestudeerden van het Instituut Vervolgopleidingen-TUE, tijdens een feestelijke zitting in de grote zaal van het auditorium van de TUE, het tweejarige tweede-fase diploma worden uitgereikt. Programma: 15.30 - 16.00 uur Ontvangst en thee; 16.00 - 16.05 uur Welkomstwoord door prof. dr. S.T.M. Ackermans, Directeur Instituut Vervolgopleidingen-TUE; 16.05 - 17.15 uur Diploma-uitreiking; 17.15 uur Receptie. Wij hopen op uw aanwezigheid.
- **Rooster Ontwerpopleiding Technische Informatica**
Blok Formele Specificatiemethoden
 - 2J100 Overzicht van procesmodellen, docenten: Mak en Verhoeff, 9 maal 2 uur college, dinsdag: 8.45 - 10.30 uur vanaf 3 december. Plaats: op 3 december HG 6.96, rest van de cyclus: HG 6.29 (vergaderzaal).
 - 2J140 COLD, Docenten: Feijs en Jonkers (NatLab), 6 maal 2 uur college, donderdag: 10.45 - 12.30 uur vanaf 9 januari en vervolgens op 23/1, 6/2, 13/2, 20/2 en 27/2. Plaats: HG 6.96.
 - 2J150 ExSpect, docent: Voorhoeve, 4 ochtenden college, woensdag: 8.45 - 11.30 uur vanaf 11 december en vervolgens op 18/12 1991, 8/1 en 15/1. Plaats: HG 6.29 (vergaderzaal).
 - 2J160 Statemate, docent: Gerth, 3 middagen college, vrijdag 13.30 - 17.30 uur vanaf 13 december en vervolgens op 10/1 en 17/1. Plaats: HG 6.29.
 - 2J180 Overzicht formele specificatiemethoden, docent: Voorhoeve, 2 middagen college, maandag 2 en dinsdag 3 december van 14.00 - 17.00 uur. Plaats: RC 1.32.
 Keuzeblok VLSI-ontwerp
 - 2J411 Implementatie van communicerende processen, docent: Schols, 9 maal 2 uur college, donderdag: 8.45 - 10.30 uur vanaf 5 december, HG 6.96.
 - Capita Selecta Parallellisme en Architectuur, docent: Molnar, vrijdag: 10.45 - 12.30 uur: 6/12, 3/1, 31/1, 28/2, 27/3, 24/4.
 Keuzeblok Laboratoriumautomatisering
 - 3B140 Fysisch-technische informatica, docent: Van der Wal (N), 120 uur, dinsdag: 10.45 - 12.30 uur vanaf 3 december. Plaats: auditorium 7. Practicum 8 middagen.
 Keuzeblok Logistieke besturingssystemen
 - 1B081 ISPROV, docent: Wortmann, 9 maal 3 uur college, maandag: 9.45 - 12.30 uur vanaf 2 december. Plaats: Paviljoen 4.
 - A3 Shop floor control, docenten: Lenstra en Van der Wal, 10 maal 2 uur college vanaf woensdag 4 december: 10.45 - 12.30 uur en vervolgens op vrijdag: 8.45 - 10.30 uur. Plaats: Paviljoen M1.
 - C4: Informatiemanagement, docenten: Bemelmans en Theeuwes (Bdk), donderdag 16 en 30 januari van 10.45 tot 21.30 uur. Plaats: Paviljoen M1.

ELEKTROTECHNIEK STUDEREN IN VENLO: EEN GOEDE START.

Op 3 februari 1992 beginnen met een HTS-opleiding? Dan nu snel aanmelden!

De HTS-Elektrotechniek & Computertechniek van de Hogeschool Venlo kenmerkt zich onder andere door een praktijkgerichte opleiding, modulair onderwijs, studieloopbaanbegeleiding en de mogelijkheid om vier keer per jaar examens af te leggen.

Er zijn vier afstudeerrichtingen:

- Meet- en regeltechniek
- Telecommunicatie
- Technische informatica
- Telematica (nieuw)

Vul de bon in voor een brochure of bel: 077-546666.

Ik wil graag informatie over de HTS-Elektrotechniek & Computertechniek van de Hogeschool Venlo.

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

In een envelop zonder postzegel opsturen naar: Hogeschool Venlo, Antwoordnummer 1086, 5900 VB Venlo.

Hogeschool Venlo

CUR

Het ESC als een rijdende trein met restauratiewagen en studeerkamer

Vijfendertig jaar geleden ziet in café 'Old Dutch' de eerste vereniging van studierend Eindhoven het levenslicht. In september 1957 richtten de studenten van de dan nog gloednieuwe Technische Hogeschool het Eindhovens Studenten Corps (ESC) op. De start mag er zijn: driekwart van alle academici-in-spe meldt zich meteen aan, toch al gauw zo'n 187 man. Korte tijd blijft het corps de enige studentenclub in Eindhoven. Maar al snel schieten andere verenigingen als paddestoelen uit de grond. Vandaag, vrijdag 29 november, beginnen de festiviteiten ter ere van het zevende lustrum van het ESC, dat nu 350 leden telt.

Maurice Schaecken

Eind jaren zestig staat de Europese universitaire wereld op zijn kop. In Parijs, Berlijn en Amsterdam proberen studenten oude hiërarchische structuren binnen het academisch onderwijs omver te gooien. De nieuwe student voelt niets meer voor het wereldje binnen de corpora en richt zich op de plaats van student en universiteit in

de maatschappij. Een voorbeeld daarvan zijn de wetenschapswinkels waarvoor in die periode de basis wordt gelegd. Ook de Eindhovense studenten ontkomen niet aan deze veranderingen. De belangstelling voor de corporale vereniging taant. Dit wordt nog eens versterkt door het verzelfstandigen van een aantal van de onderverenigingen. Sportclubs als Hajraa (volleybal) en Nayade (waterpolo) hebben hun wortels in het ESC, evenals de Tuna en het borrelgenootschap Nargileh. Anno 1969 houden een aantal tradities op te bestaan: de eerstejaars worden niet meer kaalgeschoren en mogen zelfs meestemmen tijdens vergaderingen. Deze eerste generatie met haar en stemrecht was ook meteen de laatste lichting 'feuten' die in het gebouw aan de Parklaan kennismakte met het studentenleven. Dit statige pand huisvestte tot 1970 de Mensa, de AOR en het ESC. In dat jaar verhuist de vereniging naar de Zuidzaal van de bunker.

Erkenning

Een jaar later kunnen ook de vrouwelijke studenten weer lid worden van het corps. De Eindhovense Vrouwelijke Studenten Vereniging gaat na een bestaan van amper drie jaar ter ziele. Het dispuut Juno, oorspronkelijk de basis voor die vereniging, is dan weer onderdeel van het ESC. De leegloop van de studentenverenigingen wordt goed zichtbaar als het corps moet verhuizen naar een kleinere ruimte binnen de bunker. Meer dan tien jaar later is het dan ook de terugkeer naar de Zuidzaal die een periode markeert waarin het weer beter gaat met de vereniging. In vijfendertig jaar is het de Eindhovense corps-studenten niet gelukt om erkenning te krijgen van de andere corpora in den lande. *'Maar daar zit de buitenwereld meer mee*

dan de leden zelf, aldus Robert Kroeze, vice-secretaris van de senaat, en Maarten Vaesen als lid van de lustrumcommissie. Leeftijd en grootte van de vereniging vormen de criteria om de vereniging een keurmerk van echtheid te geven. Een probleem dus in de studentencultuur van de jonge universiteitsstad Eindhoven. De steer binnen de 'kleine, maar daardoor hechte vereniging' is evengoed 'corporaal'. *'Een moeilijk te omschrijven begrip'*, verzuchten Kroeze en Vaesen als ze na enkele pogingen zijn blijven steken bij 'een stuk kritische houding' en de 'grote betrokkenheid bij de vereniging'. Corporaal heeft in ieder geval te maken met tradities en de ongeschreven regels: de *mores* ('als je die opschrijft zijn het geen mores meer'). Een van die ongeschreven regels bepaalt het dagelijks tenue van Kroeze en zijn collega bestuurders (senatoren): driedelig grijs. Uitgezonderd officiële gelegenheden, dan 'schrijven' de mores afhankelijk van het tijdstip jacquet of rok voor.

Ijsberg

Kroeze en Vaesen zien op dit moment bestaansrecht voor de studentenvereniging. *'Onder invloed van de nieuwe regels uit Den Haag verandert de universiteit in een studeerfabriek, gefocust op het halen van vakken. Het corps is een rijdende trein waar je op kan springen, met de ene wagon ingericht als een restauratiewagen en een andere als studeerkamer.'* *'Het corps lijkt op een ijsberg'*, zo typeren Kroeze en Vaesen de soms broze relatie tussen de vereniging en de publiciteit. *'Een tiende daarvan valt op, negen tiende blijft onzichtbaar. Opvallen doet het vooral wanneer een schip daar tegenaan vaart en zinkt'*. In het kader van de lustrumactiviteiten kan de boze buitenwereld nader kennismaken met de ijsberg. Vader en moeder kunnen terecht op de ouderdag en voor de inwoners van Eindhoven is er de *burgerijdag*. Studenten hebben meer mogelijkheden om eventjes in de wereld van het ESC te stappen: eind mei organiseren de studenten een groot feest en ieder trimester de natentamenfeesten. Vanavond 29 november is de eerste avond; nadat om tien uur het thema van het zevende lustrum onthuld is, kan het feest beginnen.

Zo zag het Eindhovense studentenleven er in de jaren zestig uit.

Foto: Martien Coppens.

Eindhovense Studentkerk

esk

Agenda december

- zo 1 11.00 uur, Kapel, 1e zondag Advent Psalm 25: 'Naar U gaat mijn verlangen, Heer!', voorganger is André van Kempen
- ma 2 20.00 uur, Carrefour, Lezen - literair - lezen, Anna Mitgutsch: 'Het land van de geslagen kinderen', Anki Peper 14.00-15.30 uur, Hg 1.16 cursus Bijbels Hebreeuws - Wim de Leeuw 18.00 uur, Carrefour, samen eten 20.00 uur, Carrefour, open thema-avond 21.30 uur, Carrefour, ESKaffee
- zo 9 11.00 uur, Kapel, 2e zondag van de Advent, voorganger is Anki Peper samen met Amnesty International

Contactgroep militaire dienst: 2 december, 20.00 uur in Carrefour wordt het gesprek met de commissie van advies voorbereid. André van Kempen, tst. 2627, of tel. 424629.

Vereniging voor vrouwelijke studenten in oprichting

Excursies, filmavonden, autosleutelcursussen en themabijeenkomsten met sprekers, daarmee houdt een vrouwelijke studentenvereniging zich bezig. Delft en Twente hebben al zo'n vereniging, op de TUE wordt een vereniging voor vrouwelijke studenten opgericht. Verder houden ze zich ook bezig met minder serieuze activiteiten zoals wadlopen, theeleutmiddagen, borrels en feesten. Voor het voorbereiden van zo'n oprichting, het organiseren van de eerste activiteiten, voor het verzorgen van de publiciteit en andere zaken worden er

studentes gezocht die zich hiervoor willen inzetten. Er is een bijeenkomst op 9 december van 12.30 - 13.30 uur in zaal Hg 1.27. Informatie en opgeven: tst. 2432.

Reduktieburo

U2 'Achtung baby' fl 29,95. CD Urban Dance Squad fl 29,95. Twee-meter-sessies vol.2 met o.a. Living Colour, de Dijk, the La's, Crowded House en de Tröckener Kecks fl 21,50. Voor fl 32,50: Bryan Adams 'Waking up the Neighbours'; Michael Jackson, 'Dangerous'; Nirvana, 'Nevermind'; Frank Boeijen, 'Wilde Bloemen'. Daarnaast kan het RB alle cd's bestellen, zeventig procent van de actuele cd's is binnen max. 9 dagen leverbaar. Het Reduktieburo is dagelijks open van 12.30 tot 18.30 uur.

Na vijf overwinningen op rij

Koploper Uden maakt in hard duel eind aan zegereeks Pusphaira

'Het intellect tegen het cement,' merkte een student langs de zijlijn op. Hij doelde niet alleen op de shirt-sponsors van de Eindhovense studenten voetbalvereniging Pusphaira en van FC Uden, respectievelijk de TUE-boekhandel en een bouwbedrijf. Dit soort kreten kenmerkte de beladen sfeer. 'Tja, het was dé belangrijke wedstrijd,' aldus de laatste man van Pusphaira, vierdejaars W-student Frank de Peijper, tevens voorzitter van de club.

Harald Vos

Tien punten uit de laatste vijf wedstrijden. Na een matige competitiestart was Pusphaira inmiddels opgestoomd naar de vierde plaats in de tweede klasse 203 onderafdeling. Eén punt achter de nummers twee en drie en twee punten achter de lijstaanvoerder Uden. Zondag 24 november moest Pusphaira op het voetbalveld naast het sportcentrum aantreden tegen datzelfde Uden. Een hele belangrijke wedstrijd dus. Bij verlies zou er een gat van vier punten tussen de studenten en de koploper ontstaan, winst zou de twee teams op gelijke hoogte brengen. Bovendien was het de eerste wedstrijd van de nieuwe periode. Geen wind en geen zon. Kortom heerlijk weer voor een partijtje voetbal. De wedstrijd begon echter desastreus voor de Eindhovense studenten. Al vanaf de tweede minuut liep Pusphaira achter de feiten aan. Een schuiver in de rechterhoek bracht Uden op voorsprong. Door pressievoetbal kregen de studenten vervolgens enkele kleine kansjes, maar de doelman van Uden haalde de bal tot

twee keer toe van de doellijn. Vlak voor rust sloeg Uden opnieuw toe: 0-2. Net als de eerste helft werd ook de tweede helft gekenmerkt door hard spel en veel overtredingen van twee kanten. Ook verbaal werden er regelmatig verwijten gemaakt. Pusphaira kon weinig kansen afdwingen. Twee vrije trappen net buiten het strafschopgebied leverden niets op. Het laatste kwartier was het 'pompen of verzuipen' volgens De Peijper. 'Ik schoof naar voren, vijf minuten voor tijd. Toen kwam die uitbraak van Uden: en dat schot van vijftiengint

meter dat er mooi in ging.' De einduitslag werd dus 0-3. Teleurstellend voor Pusphaira. Pusphaira speelt om de week zondags om 14.00 uur zijn thuiswedstrijd op het terrein van het sportcentrum. De club is één van de vijf studenten-voetbalverenigingen in Nederland. Het is dan ook toeval dat Merlijn, de Tilburgse studenten voetbal vereniging, in dezelfde poule is ingedeeld. De confrontatie tussen

de twee studentenclubs staat binnenkort op het programma, nadat het duel vorige week vanwege het slechte weer was afgelast.

Uitslagen

Winst Taveres

Door een 8-2 winst op concurrent Vice Versa '64 uit Rosmalen nestelde het eerste team van tafeltennisclub Taveres zich stevig op de derde plaats in de derde klasse. Het tweede verloor met 7-3 bij de koploper Bergeyk. Het derde won thuis met 7-3 van Attaque. Het vierde verloor kansloos met 10-0 van koploper Oki.

Dames Tamar bekeren verder

Het eerste damesteam van volleybalvereniging Tamar haalde door een 3-0 zege tegen Waalre 1 de volgende bekkerronde. Heren 1 verging het slechter: een 3-0 nederlaag tegen het geplaatste Nydoc 2. In de competitie was dit team beter op dreef. Tegen VCM 1 werd geen set afgestaan. Het tweede, derde en vierde team zorgden voor eenzelfde uitslag, maar dan in het voordeel van de tegenstander.

Interne zaalvoetbalcompetitie beslist

Dikhout toonde zich afgelopen trimester het beste zaalvoetbalteam in de hoogste klasse van de interne zaalvoetbalcompetitie. De beslissingswedstrijd tegen HoafBelsch eindigde in een 3-1 overwinning.

Verlies Nayade tegen koploper

Alle teams van waterpolovereniging Nayade speelden thuis in een sfeervol zwembad. Het eerste herenteam verloor in een spannende wedstrijd tegen koploper Zegenwerp. Nayade had lange tijd zicht op de winst, maar Zegenwerp deed zijn naam eer aan en won uiteindelijk met 9-7. Het tweede herenteam kon tegen PSV 5 een 4-2 voorsprong niet vastgehouden. Er werd alsnog verloren met 4-6. Het damesteam deed het beter en won met 7-4 van RZL. Het derde herenteam won van Marco Polo met 13-4.

Binnenkort

Coopertest

Woensdag 4 december houdt Asterix voor studenten en medewerkers van TUE en de Hogeschool Eindhoven een coopertest op de atletiekbaan. Aanvang 12.45 uur. Inschrijven vanaf 12.00 uur in het sportcentrum. Kosten fl. 1,-, sportkaart niet verplicht.

ESK Schaatsen

Donderdag 12 december van 8.30 uur tot 13.00 uur houdt ISIS de Eindhovense studenten kampioenschappen schaatsen voor TUE en HBO. De afstanden voor de A-klasse zijn 500, 1500 en 3000 meter. Voor de B- en C-klasse zijn dit 500, 1000 en 1500 meter. Kosten fl. 10,-. Inschrijven t/m 6 december bij Sierd Hoekstra, tel. 120312.

Zaalvoetbaltoernooi

Zaterdag 14 december houdt Totelos het jaarlijkse zaalvoetbaltoernooi. Zestien teams strijden om de hoogste eer. Er wordt gespeeld in twee heren- en twee damespoules. De wedstrijden beginnen om negen uur 's ochtends. De finale is om half vijf 's middags gepland. Totelos wordt vertegenwoordigd door het derde en vierde herenteam en het eerste damesteam.

Van Lint Sportweek

Tijdens de Van Lint Sportweek van 16 tot 19 december worden de volgende sporten gespeeld: badminton, zaalvoetbal, squash, waterpolo, basketbal, tafeltennis, zaalhandbal, frisbee, cross, volleybal, schermen en onder voorbehoud tennis. Ook niet-sportkaarthouders kunnen zich inschrijven. Kosten fl. 5,- per team per sport.

Interne zaalvoetbalcompetitie

Op maandag 2 december gaat de interne zaalvoetbalcompetitie weer van start. Alle deelnemende teams wordt met klem verzocht tijdig het wedstrijdschema bij de portier van het sportcentrum af te halen. Er zal streng gecontroleerd worden op het bezit van een sportkaart.

LOW BUDGET SKI-VAKANTIES

Mayrhofen, hotel HP/bus.....v.a. f 425,-
Champoussin, hotel HP/skipas/bus.....v.a. f 599,-
La Plagne, appartement/skipas.....v.a. f 270,-
Val Thorens, appartement/skipas.....v.a. f 255,-
Tignes, appartement/skipas.....v.a. f 335,-
Tsjecho Slowakije, 'all-in' pakket.....v.a. f 625,-

SKI-STUDENT, 08818 - 1103/1237

MEDEWERKERS DAGOPDRACHTEN

Voor diverse bedrijven in Weert, Eindhoven en directe omgeving. Wij zijn op zoek naar studenten die 1 of meerdere dagen per week willen werken. Je kunt onder meer aan de slag als verhuizer, rijder/belader, assistent hovenier, afwashulp, magazijnmedewerker, etc. Al deze banen bieden goede verdiensten!

Interesse? Neem voor meer informatie contact op met Ellen Jansen van onze vestiging in Eindhoven of Brigitte Heijlighen van onze vestiging in Weert.

Eindhoven, Ten Hagestraat 7, 040 - 447455
Weert, Maaspoort 24, 04950 - 35959.

Uiteraard kunnen zowel mannen als vrouwen reageren.

ADIA KESER
UITZENDBURO

Interne vacatures

Met het oog op het streven naar de opbouw van een evenwichtiger personeelsbestand worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren

Faculteit Elektrotechniek

Voltijd-hoogleraar M/V

In de Elektrische Energiesystemen
V36061

Het vakgebied Elektrische Energiesystemen wordt bewerkt door de gelijknamige vakgroep (EG). Deze vakgroep verzorgt samen met andere vakgroepen onderwijs en onderzoek op het terrein van de elektrische energietechniek. De vakgroep EG richt zich daarbij vooral op de opwekking, transmissie en distributie van elektrische energie.

Taken:

U bent voorzitter van het vakgroepbestuur. Als hoogleraar verzorgt u het kernvak Elektrische Energietechniek en draagt u bij aan keuzecolleges. Belangrijk is dat u het onderzoek van de vakgroep, met als huidige aandachtspunten Analyse van elektriciteitsnetten, schakelende componenten, Kolen en Elektriciteit, weet te sturen en te stimuleren. U onderhoudt contacten met (inter-)nationale instellingen op het vakgebied en verricht tevens adviserende en bestuurlijke taken binnen de faculteit en universiteit.

Gevraagd:

U bezit gedegen kennis en praktische ervaring op het gebied van elektrische energietechniek, vooral waar het elektrotechnische aspecten betreft. Uw onderzoekservaring en wetenschappelijke creativiteit; blijken uit een dissertatie en/of publicaties. Leidinggevende kwaliteiten, goede contactuele eigenschappen en didactische vaardigheden zijn onmisbaar. U krijgt een volledige aanstelling. Het salaris is conform de salarisschaal voor hoogleraren.

Met het oog op het streven naar een evenwichtiger personeelsbestand worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

Hoe u kunt reageren:

Uw schriftelijke sollicitatie, voorzien van een curriculum vitae en een lijst van publicaties, kunt u binnen vier weken richten aan de decaan van de Faculteit Elektrotechniek van de Technische Universiteit Eindhoven, onder vermelding van het vacaturnummer. Ook vakgenoten die ons attent willen maken op geschikte kandidaten worden verzocht te reageren.

Informatie:

ir. Th. Scharfen, voorzitter van de benoemingscommissie, tst. 3341.

Repro verzorgt dia- en overheadpresentaties

De stafgroep reprografie/fotografie biedt voortaan de mogelijkheid om met de PC vervaardigde presentaties op dia of kleuren-overheadsheet te zetten. Uit de volgende pakketten kunnen diapresentaties worden gemaakt (let op de extensie): Free-Lance Plus.DRW, Harvard Graphics. CHT, SlideWrite Plus.TC, Applause II.P, AutoCad.DXF, CorelDraw.CDR, Designer.DRW, Lotus 1-2-3.PIC, PC-Slide.PCS en DrawPerfect.WPG. Ook kunnen presentaties worden verwerkt met de extensies .TIF, .GIF, .IMA, .PCX, .CGM, .GED, .CTF, .IMG, .PCL(=HPCL), .PGL(=HPGL), .PCC, .PIX, .SCD(=Standaardextensie voor dia's). De diapresentaties kunnen zowel op 5¼ inch als op 3½ inch dis-

Congresbureau TUE

Congresmanager M/V

V11048

Algemeen: hoofdstaak van het 'Congresbureau TUE' is medewerkers en relaties van de universiteit te adviseren en te ondersteunen bij het organiseren en realiseren van congressen, ontvangsten, publieksevenementen, informatiebijeenkomsten, beurspresentaties e.d. De diensten variëren van het verzorgen van louter administratieve of representatieve taken tot het coördineren van de totale organisatie. Tussen die twee uitersten is in principe alles mogelijk. Het 'Congresbureau TUE' telt drie medewerkers (onder wie de 'congresmanager') en maakt onderdeel uit van het bureau 'In- en externe betrekkingen'.

Taken: bijdragen aan ontwikkeling en uitvoering van het universitaire communicatiebeleid; adviseren over opzet en organisatie van congressen; jaarlijks opstellen van activiteitenplan en begroting van het bureau en bewaken van correcte besteding van het bureaubudget; bevorderen van een adequate infrastructuur voor het organiseren van congressen e.d.; zorgdragen voor werving en intake van opdrachten, sluiten van contracten met opdrachtgevers en rapporteren aan opdrachtgevers; plannen, leiden en bewaken van uitvoering van werkzaamheden door de bureau-medewerkers; ondersteunen van TUE-medewerkers en TUE-relaties bij het organiseren en realiseren van congressen; vertegenwoordigen van het bureau binnen en buiten de universiteit.

Gevraagd: academisch werk- en denkniveau; een opleidingsprofiel waarin in ieder geval vertegenwoordigd zijn de elementen public relations/communicatie, projectmanagement, budgetbeheer, leidinggeven en kantoorautomatisering; ervaring in het leiden van complexe projecten op public relations- of communicatiegebied en in het organiseren van congressen e.d.; uitstekende mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid, ook in het Engels, en tenminste passieve beheersing van Duits en Frans, stevige en representatieve persoonlijkheid met flinke dosis stressbestendigheid, creativiteit, doorzettingsvermogen en organisatietalent; een klantgericht commerciële instelling; bereidheid tot werken buiten de normale kantooruren; affiniteit met technisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek; leeftijd vanaf 30 jaar.

Salaris: Afhankelijk van ervaring tot maximaal fl. 6592,00 bruto per maand.

Aanstelling: Geschied voor een proeftijd van max. twee jaar met uitzicht op een vast dienstverband. Inlichtingen over de functie C.P.J.H. van Dam, hoofd In- en externe betrekkingen, tst. 4211. Overige informatie: J.M.J. van Driel, personeelsadviseur, tst. 2032. Schriftelijke sollicitaties binnen een week na publicatie richten aan het Hoofd Dienst Personeelszaken, onder vermelding van het vacaturnummer.

kettes worden aangeleverd. Omdat postscriptbestanden nogal omvangrijk kunnen zijn, wordt men verzocht contact op te nemen met de repro. In de presentatie kunnen ook foto's en afbeeldingen worden opgenomen. Mogelijkheden: dia's met hoge resolutie, 4000 lijnen, ingeraamd in Wess-glas. Of overheadtransparanten in kleur. Meerprijs voor Postscript is afhankelijk van de omvang van het bestand. Voor foto-technische informatie kan men terecht bij Bert Tempelaars, stafgroep Reprografie/Fotografie, tst. 2943. Voor software-informatie: Leen Moelker, rekencentrum 1.87, tst. 4609. Voor offerte en leveringscondities: bedrijfsbureau R/F, tst. 2265.

Regeling ouderschapsverlof

Het opnemen van vakantiedagen vanwege ouderschapsverlof kan op twee verschillende manieren. Door het ouderschapsverlof treedt een wijziging op in het aantal dagen dat er per week gewerkt wordt. Hierbij vindt er een herberekening van het aantal vakantiedagen plaats. Bij het opnemen van vakantiedagen worden die dagen afgeboekt die daadwerkelijk opgenomen zijn. Voorbeeld: van de drie dagen die per week gewerkt worden in plaats van vijf, wordt één vakantiedag opgenomen; afgeboekt wordt dan ook één vakantiedag. Of door het ouderschapsverlof ver-

andert het aantal dagen dat er per week gewerkt wordt niet. Voorbeeld: in plaats van vijf hele dagen wordt er vijf halve dagen per week gewerkt. In deze situatie is er geen herberekening van het aantal vakantiedagen. Het afboeken van vakantiedagen moet dan eveneens geschieden alsof de ambtenaar de voor hem geldende volledige werkdag aanwezig is. Voorbeeld: iemand werkt in verband met ouderschapsverlof vijf halve dagen per week in plaats van vijf hele dagen. Nu wordt er een halve vakantiedag opgenomen; afgeboekt wordt dan een hele dag. Informatie: bij de personeelsadviseur.

Personeelsvereniging

Bijeenkomst fotoclub

Dinsdagavond 3 december houdt de fotoclub forum-avond, aanvang 20.00 uur, PVOC. Inlichtingen: Wim Nuij, Hg 7.01, tst. 2714.

Kerststukjes maken

Donderdag 19 december kunnen er in het PVOC kerststukjes worden gemaakt, aanvang 20.00 uur. De kosten bedragen zeven gulden vijftig voor PV-leden en vijftien gulden voor introducees. Materiaal is aanwezig. Betalen tijdens het aanmelden zolang de avond nog niet is volgeboekt; op het centrale aanmeldadres, Cor Rooijackers RC 1.4, 's ochtends van 9 tot 10 uur.

Kerstwintercircus

De bestelde kaartjes voor het Kerstwintercircus kunnen vanaf vandaag, 's ochtends tussen 9.00 en 10.00 uur, afgehaald worden bij Cor Rooijackers, RC 1.4.

Kerstkielen

Vanaf vandaag zijn er kaartjes voor het kerstkielen op woensdag 18 december te koop bij onderstaande voorverkoopadressen: Corrie Klink, BHC 0.08; Yvonne van Bokhoven, EH 1.09; Mirjam Sannes, Pav A.40; Cor Rooijackers, RC 1.4; Riet van Elten, BTD 1.19; Yvonne Naus, CTD 1.13; Tineke Doreleijers, WH 2.127; Ton Leygraaf, BG 1.19; Else van Eindhoven, NA 1.35 en Joyce Seedor, SH 1.05.

Agenda

november	
vrijdag	29 zwemmen Kempervennen
december	
zondag	1 Sint Nicolaasfeest
dinsdag	10 Kerstinkopen Brussel
woensdag	18 Kerstkielen
donderdag	19 Kerststukjes maken
vrijdag	27 Kerstwintercircus

Agenda

november	
29	Promotie mevr. drs. A.M. Hoevenaars
december	
2	I-diploma-uitreiking fac. W.
3	Promotie ir. M.C.M. van de Sanden
4	Diploma-uitreiking IVO
6	Intreerede mevr. prof. dr. J.E.M.H. van Bronswijk
10	CvD-vergadering Promotie: Dipl.ing. R. Wimberger-Friedl
11	I-diploma-uitreiking fac. Techn. Bdk
16	I-diploma-uitreiking fac. E I-diploma-uitreiking T&M UR-vergadering Promotie mevr. Ir. Y. Tervoort-Engelen
17	Promotie drs. H.E.J. Hendriks
18	I-diploma-uitreiking fac. N I-diploma-uitreiking fac. T
19	I-diploma-uitreiking fac. Wsk/I
januari	
8	I-diploma-uitreiking fac. B
10	Intreerede prof. ir. D.C. Boshuizen (fac. W)
14	CvD-vergadering

Anders

HUSK organiseert op 24-1-92 een 10-daagse reis naar Mauterdorf (Oost) voor de waanzinnig lage prijs van f 565,-. Inbegrepen: 7-daagse superskipas, halfpension, luxe touringcar, activiteitenprogramma. Opstapplaats o.a. Eindhoven. Bel 013 - 632383 (José Verstappen) 013 - 426199 (Eric van Buul).

Schrijf een **essay** en win een Matchline KTV of CD-speler. Titel: kwaliteitszorg, wat maakt het uit. Voor 15 december. Informatie bij Industria tst. 2935.

Lieve Sinterklaas, ons verlanglijstje is slechts kort: Wij willen nog een zusje! Ires en Mirte. Wil je meehelpen aan het oprichten van een vereniging voor vrouwelijke studenten bel dan tst. 2432.

De **studenten-sinterklaas** bedankt weerom het Reduktieburo Eindhoven!! Geen dank Sint.

Voor meer cursiefjes zie pagina 23

PERONEEL

Mensa

Maandag 2 december
Heldere kip-preisoep
Nasi-goreng, omelet met krab en garnalen
Saté met satésaus, plakje ham of
Stamppot zuurkool met gebakken spek
Apart speksaus
Appelmoes
Fruit of vanillevla of chocoladevla

Dinsdag 3 december
Gebonden groentesoep
Gebakken vis of een kotelet
Apart ravigotesaus
Bietjes of worteltjes met doperwten
Gebakken aardappelschijven of gekookte
aardappels
Gemengde sla
Fruit of caramelvla of yoghurt

Vegetarisch
Gebonden prei-aardappelsoep
Bruine bonengoulash
Zilvervliesrijst
Gemengde sla
Fruit of yoghurt of caramelvla

Woensdag 4 december
Heldere tomatensoep
Varkensschnitzel of een kippebout
Apart braadsaus
Gekookte aardappels
Andijvie à la crème of sperzieboontjes
Wortelrozijnsalade
Fruit of roomvla of hopjesvla

Vegetarisch
Heldere tomatensoep
Brocolitaart, botersaus
Gekookte aardappels
Wortelrozijnsalade
Fruit of hopjesvla of roomvla

Donderdag 5 december
Schotse boerensoep
Verse worst of een hamburger
Apart mosterdsaus
Bloemkool à la crème of spruitjes
Gekookte aardappels of aardappelpuree
Korngemengde salade
Fruit of yoghurt of chocoladevla

Vegetarisch
Gebonden bloemkoolsoep
Omelet met taugé, tomatensaus
Aardappelpuree
Spruitjes
Korngemengde salade
Fruit of yoghurt of chocoladevla

Vrijdag 6 december
Bruine bonensoep
Hachee of gebakken lever met spek en uien
Apart uiensaus
Rode kool of snijboontjes
Frites of gekookte aardappels
Rauwkostsalade
Fruit of mokkavla of vanillevla

Cursiefjes

Cursor kan geen enkele
AANSPRAKELIJKHEID aanvaarden voor
schade van welke aard dan ook ontstaan
door het niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van
advertenties

Aangeboden

Een **HP-28S**, dat wil jij toch ook? 495 gulden. Tel.
462028 (Jochem).

Wintersportpret voor studentenbudget. Een
week halfpension bij de Rotterdamse studenten
ski & alpenclub in Zell am See voor f 225,-.
Busretours, 100 bestemmingen vanaf f 128,-.
Folder: bel 010 - 4778734.

Draadloze telefoon (goede kwaliteit, groot
bereik). Tel. 456128 (Gert-Jan).

Gratis af te halen: binnenverversingsmatras (80 x
190) en 2 teakhouten eettafelstoelen. Tel. 550223.

Reduktieburo-CD-surprise
U2 'Achtung baby' f 29,95
Twee-meter-sessies vol.2 met o.a. living Colour,
de Dijk the la's en de Kecks f 21,50
Zie voor meer titels RB-mededelingen.

Architectuurboeken en lege cassettebandjes
(chroom). Bel 464503 (Paul).

Te koop Opel Corsa b.j. 1990 1.4 injectiemotor, 5-
deurs, kleur wit, 27000 km f 15.000,-. Tel.
856341.

Te koop: **tekentafel** A0- formaat. Tel. 518534
(Eline).

Studentenskivacantie Frankrijk La Plagne, 200
km piste, tot 3250 m f 530,- incl. busreis, apparte-
ment, 6-daagse skipas, eten! Skiles f 65,-. 7 of 8-
daagse skipas f 30,- duurder. Bel. 435513 (Peet).

JUKI 6300i daisywheelpriester met A4/A3
sheetfeeder. 40 cps, met driver WP 5.1 f 225,-.
Bel 839414 (19.00 - 22.00 uur).

Analoge telefoontikker à f 75,-. Tel. 428038 na
18.00 uur.

Volvo 360 GL - 2ltr. inj. vele extra's bouwjaar nov
1986, APK juli 1992 prijs: geen f 13.750,- maar f
8.750,-. Tel. 04920 - 35226 of tst. 473975.

Ski - Ski - Ski
Hola - skivakanties f 398,- (10 dagen) incl.
vervoer, logies + volpension. Vertrek 17-1 en 24-1
'92, 16 pers. Tiroler woning. Supergezellig. Inl.
04780 - 84146 of 11049 (na 17.00 uur).

Rugbyshirt vanaf 10 st. Absoluut de beste!
Kinloch Leisurewear 015 - 158696 fax 140999.

Native speaker, beëdigd vertaler, **Vertaalt** al uw
artikelen etc. in het Engels. Ook correctiewerk.
Programma WordPerfect. Drs. P.E. Davies, fax:
030-541369, tel. 030 - 522695.

Je **scripties** en verslagen typ ik uit: prijs in
overleg. Heb zelf HBO-chemie achtergrond. Bel
570330 (Engeline).

Gevraagd

De AOR heeft dringend **portiers** nodig. Sociale
vaardigheden en P vereist. Bel. 443808 of kom
langs.

De AOR zoekt een nieuwe **voorzitter**. Heb je je P
en interesse in deze bestuursfunctie? Bel dan
443808 of kom langs.

De AOR zoekt een nieuwe **bandprogrammeur**.
Heb je interesse in Nederlandse opkomende
bandjes en kun je organiseren. Bel de AOR tel.
443808.

De AOR zoekt nog steeds een **secretaris**.
Tijdsbesteding 10 à 15 uur per week tegen
vergoeding. Bel 443808 of kom langs.

Bestuur en leden om nieuw leven in te blazen in
de studentenvereniging voor **internationale**
betrekkingen Eindhoven. Tel. 020 - 6424772
(Roland) of 03404 - 50635 (Jacqueline).

Eindhovense studentenkerk (ESK) zoekt een
secretaris. Voor de functie krijg je extra studietijd.
Bel Monique tst. 4837 of tst. 2627.

Goede surveillanten: Frank loopt toch nooit
tegen de lamp!!!! De lul!

Kamers

Op zoek naar een kamer? Breng de nacht door in
Club Diamonds. Elke **donderdagavond**: Bier
houseparty, geen toelatingscommissie. Geen
krant. Wel snackbar en... House!

Anders

Wie kan er **getuigen** m.b.t. het verkeers-ongeval
van dinsdagochtend 19 november op de J.F.
Kennedylaan ter hoogte van de zijweg Den
Dolech svp contact opnemen. Tel. 111744.

Wanhopige **Safari - fles** (goedgebouwd, stevig
en donker, zoekt twee leuke vriendinnetjes om
mee te praten. Welgevormde, jonge **Wodka -**
fles blijft hopen op intieme ontmoeting met
Bouwkunde - virtuoos.

Het Eindhovense Studenten Head Bang Front
ESHBF heeft weer een feest! Dat dinsdag 3 dec.
bij They en Ontij, alle geïnteresseerden zijn zeker
welkom.

De weepspreuk van de dictator 'Wie de schoen
ruikt gooit 'm weg' !! Zet je schoen over de
drempel bij **Nargileh!!**

Al 'ns een Roemeense zien Rock 'n' Rollen, een
Deen zien discussiëren en een Spaanjaard zien
swingen? Kom bij **IRCE** kijken! Inlichting: 115039
(Margreet).

Als je niet bang bent voor wisselende buitenland-
se contacten. Join **IRCE**! Inlichtingen: 115039
(Margreet).

Kennismakingsdag IRCE. Iedereen is welkom!
Miss + Mister IRCE verkiezingen, lekker eten,
internationale muziek, swingen. Zaterdag 30
november 10.00 uur 's morgens tot bij They &
Ontij, Pastoor Dijkmansstr. Inlichtingen: 115039
(Margreet).

P... P... P... P... P... P... P... P... P... P... P...
Hoera, mijn P gehaald. **Echte Thor mannen**
weten nu wat dat voor **dinsdag**, februari 1992 in
het Walhalla betekent.

De tentamens zijn voorbij, maar **SPG** gaat door.
Geïnteresseerd in onze projecten? Bel 448252 of
kom eens langs in het Deltapaviljoen kamer 18.

Ooit een naar een **echt gala** geweest? Industria
diesgala 13 december net even anders.
Kaartenverkoop in het paviljoen.

Academy Award, dit jaar worden ze voor het
eerst uitgereikt, de zes fel begeerde Tinus
Awards. Er wordt uitgereikt in de categorieën
sport, cultuur, organisatie, journalistiek, politiek en
onderwijs.

Academy Award. Deze glamouruze uitreiking
gaat gepaard met diverse live optredens. Topact
hierbij is Vincent Bijlo met zijn nieuwste theaters-
how 'De knal van half zeven'.

Academy Award. Dinsdagavond 17 december
toegangskarten (f 2,50) vanaf maandag
verkrijgbaar bij onder andere AOR, TUE-
boekhandel, Reduktieburo en StIK-kamer (HG
0.01).

Schrijf een **essay** en win een Matchline KTV of
CD-speler. Titel: kwaliteitszorg, wat maakt het uit.
Voor 15 december. Informatie bij Industria tst.
2935.

Tentamen-suf? Zin om je eens ruim uit te leven?
Elke donderdag Bier & House Party. Studenten
gratis entree. Sterk **gereduceerde prijzen**. Waar?
Natuurlijk Club Diamonds, Stratumsewijk
Eindhoven.

Club Diamonds nodigt jou uit elke donderdag
avond voor de Bier & House Party. De beste
House. De grootste **Dansvloer**. De leukste
mensen. Club Diamonds.

Wilt u met me dansen? Sorry, ik heb zojuist een
sigaar op gestoken. Industria diesgala 13
december, kaartverkoop in het paviljoen.

Het oog: verblindend. De mond: een streling. Het
oor: een lust. Industria diesgala een beleving.
Vrijdag 13 december kaartverkoop in het
paviljoen.

Als jij iets van mijn paarse **SKI - Jack** (+ pasje,
rijbewijs en bril) afweet, dat 15 november uit de
bibliotheek is verdwenen, bel dan even: 433213
(Bart).

Camp America 9/10 weken werken in een USA
zomerkamp en 1 - 8 weken vrij rondreizen. Incl.
retourvlucht, visum, verzekering, zakgeld. Info:
Camp America, Travel Active Programmes,
Postbus 107, 5800 AC Venray. Tel. 04780 -
88074.

10 Dagen **Mauterendorf** (oost) voor slechts f
565,-. Inbegrepen: halfpension, luxe touringcar, 7
daagse megaskipas, activiteitenprogramma.
Vertrek 24 januari 1992 vanuit o.a. Eindhoven.
(ANVR/SGR). Bel 013 - 632383 (José Verstappen)
013 - 426199 (Eric van Buul).

Colofon

onafhankelijk weekblad
voor personeel en studenten van de tu-eindhoven.
verschijnt elke vrijdag, in de vakanties onregelmatig.

redactie: jan ummels (hoofdredactie), walter van hulst (eindredactie),
arjan struik (indredactie), pascal smeets, bram van ginneken, wilhar van
der weiden, william van den akker (stagiair).

advertenties: van der meulen promotions, fivel 27, postbus 413, 9200 AK
drachten, tel. (05120) 20936, fax: (05120) 17415

kopij: moet (op diskette) een week voor de verschijningsdatum (vrijdags
15.00 uur) in het bezit van de redactie zijn.

redactie-adres: tue, hg 1.19 postbus 513, 5600 MB eindhoven, tel. (040)
472961/hoofdredactie hg 1.21, tel. (040) 474441.

Bekijk 't maar

Onder redactie van Wilhar van der Weiden

Kost kortsluiting honderdjarige de kop?

TUE nauw betrokken. De KvK geeft het boekwerk als cadeautje aan Philips. En onlangs kwam het boek 'Kortsluiting' van de hand van Marcel Metzke op de markt. En iedereen hier kan opgelucht ademen, 'Bekijk 't maar' heeft in dit boek geen connecties met de Eindhovense universiteit ontdekt. Kortsluiting is geen feitelijk verslag, maar een interessant en leesbaar verhaal over het wel en vooral het wee van de wereldberoemde gloeilampenfabriek uit het zuiden van het land. Gebaseerd op anonieme bronnen, van horen zeggen dus... Wat is

Je bereikt de eerbiedwaardige leeftijd van honderd jaar en wil graag iedereen op je verjaardagspartijtje uitnodigen. Zowat een jaar voor je verjaardag blijkt dat er problemen zijn, van financiële aard vooral. Geen punt, voor het feest wordt slechts een beperkte groep mensen genodigd en er wordt niet flink op de trom geslagen. Plots blijkt dat er anderen zijn die je wel in de bloemetjes willen zetten. Zo schrijft Pieter Lakeman een 'officieuze Philips biografie' en spreekt hierover in het actualiteitencollege van Studium Generale op deze universiteit. De Kamer van Koophandel en Fabrieken in Zuidoost-Brabant (KvK) laat de studie 'Philips en zijn toeleveranciers' uitvoeren en daarbij is de

het 351 pagina's tellende boek onder de titel 'Kortsluiting' of 'Hoe Philips zijn talenten verspilde' dan wel? Marcel Metzke, journalist, free-lance medewerker van onder meer NRC-Handelsblad en Intermediair, en nu dus ook auteur, zegt hierover letterlijk: 'Kortsluiting is in belangrijke mate de weergave van een groot aantal achtergrondgesprekken met huidige en voormalige Philips-managers van het niveau van adjunct-directeur tot en met het niveau van de Raad van Bestuur. De enige die niet bereikbaar bleken, waren de huidige leden van de Raad van Bestuur en van de Raad van Commissarissen'. Een greep uit de inhoud: 'Titanen in gevecht' met daarin de 'Broedermoord op Cor van

der Klugt', 'Leegte aan de top' met onder andere 'Een spel zonder verliezers', 'Het kaartenhuis stort ineen' met aandacht voor 'Onder de hoede van een eenzame wolf' en tot slot 'Shockbehandeling' met aandacht voor 'de Operatie Centurion'. In het boek duiken ook puur persoonlijke bijzonderheden op, zoals de affaire tussen de Philips-president en zijn secretaresse. Op of over de rand van roddel. Het moet ongeveer als volgt zijn verlopen: 'Binnen Philips waren affaires tussen directieleden en secretaresses bepaald geen uitzondering', weet Metzke uit doorgaans welingelichte kringen te melden. Ook over Wisse Dekker, 'door de media tot held uitgeroepen', doet Metzke een boekje open. Letterlijk citeert: 'De man zonder academische opleiding, die tegenstanders de omhooggevalen handelsreiziger noemen en van wie ze met enige gretigheid vertellen hoe hij zijn titel van (ere-)doctor 'kocht door de universaliteit van Strathclyde (Schotland) op gunstige condities te voorzien van röntgenapparatuur, straalde wijskracht en vechtlust uit.' Jan Timmer, de huidige president, spreekt volgens Metzke zinsneden uit als: 'Ja, we zitten hier comfortabel aan de Dommel, maar misschien zijn wij wel een beetje ingedommeld'. Ingedommeld of niet, is het nou waar of niet waar wat in Kortsluiting staat? De honderdjarige heeft niet de gewoonte om op de inhoud van dergelijke boeken te reageren. Wellicht hoopt Philips dat het 'Kortsluiting' net zo vergaat als het boek 'Agnelli en het netwerk van de Italiaanse macht' (1988). Het boek over de Italiaanse industriebaron kostte toevallig evenveel als Kortsluiting, 39,50 gulden. Het boek over Agnelli ligt bij De Slegte voor nog geen tientje... Maar helaas voor de jarige gaan de exemplaren van Kortsluiting als warme broodjes over de toonbank. Een week na de presentatie zijn er al ruim 9000 verkocht. Het lijkt een regelrechte bestseller te worden. Daar zullen ze niet blij mee zijn bij Philips. Maar ach, je kunt het ook zo bekijken: eindelijk weer eens een produkt met die naam dat lekker verkoopt.

Student en voedsel

Liefde schijnt door de maag te gaan. De aandacht van studenten ook. Tassen, posters en pennen zijn passé, vraag maar na bij de voorlichting van

de TUE. Daar kunnen ze nog menig kamertje behangen met hun voorraad 'topalent'-posters. Nee, in de studentenwereld gebruik je eten-en-drinken als uithangbord. Dat weet iedereen. De Stk doet het met suikerzakjes, om maar eens een voorbeeld te geven. Via korrels voor koffie en thee proberen ze hun 'Academy Award' aan de student te brengen. Hetzelfde geldt voor het bedrijfsleven. In de congreswereld weten ze daar alles van. Conferenties met goede randvoorwaarden als borrel en lunch mogen zich verheugen in ruime aandacht. Nadeel is dan wel dat ook studenten belangstelling tonen. Voor de borrelnootjes, bitterballen en het bier uiteraard. Een doorn in het oog van menig organisatie-comité, maar wat doe je ertegen? De organisatie van het bedrijfskunde congres meent een oplossing gevonden te hebben. Een essay-

wedstrijd om het *alleen maar etende* kaf van het *werkelijk geïnteresseerde* koren te scheiden. De schrijvers van de vijf beste verhalen kunnen een kaartje voor het congres 'kwaliteit in de ontwerpfase' af komen halen. Een gouden vondst. Studenten doen immers niets liever dan het schrijven van essays. Toch? Mooi niet, en dat weten ze in het Paviljoen ook wel. De vette worst is hier een greep uit het assortiment van de plaatselijke lampenfabrikant. Onder het motto: *wil je een tv of cd, schrijf een essay* staan een televisie en cd-speler te wachten op de beste inzenders. De auteurs die niet in de prijzen vallen moeten gewoon een kaartje van 25 piek kopen. Zij krijgen wel voorrang, mocht de belangstelling te groot zijn. Stormlopen doet het alleen nog niet, tot nu toe hebben 5 essayisten hun toetsenbord gegrepen. Het valt niet mee om van je tv af te komen, een probleem waar ze elders in Eindhoven ook mee worstelen. Maar was het niet zo dat je studenten lokt met koek en zopie? 'Bekijk het maar' heeft een beter idee voor de eerste prijs: mensabonnen, pakweg een stuk of duizend.

